

1 Желтоқсан - Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті күні!

Елбасының мерейі асқақтаған күн

29 қараша күні М. Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің мәжіліс залында Тұңғыш Президент күніне арналған «Елбасы Н.Ә. Назарбаев және Қазақстан қоғамының жаңғыруы» атты дөңгелек үстел оздырылды.

Дөңгелек үстел жұмысын университетіміздің ректоры, академик А.С. Иманғалиев ашып, жиынның маңыздылығына тоқталды.

«Бәрімізге белгілі 1 Желтоқсан - Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті күні! Елбасымыз ел тізгінін алмағайып, аумалы-төкпелі, ең қиын кезеңде қолына алды. Ел сенімін ақтай білген Елбасы өзінің даңғыл жолын тауып, көшбасшылыққа ұмтылды. Тәуелділіктен арылып, тәуелсіздікпен қауышқан тұстың қиын кезеңінде Н.Ә.Назарбаев елді апатқа ұшыратып алмай, аман алып шықты. Жан-жақтан қызыға емес, қызғана қараған мемлекеттер көреген басшының ерлігін, қайсарлығын, тәуекелшілдігін көзімен көріп, елі үшін атқарған ерен еңбектеріне сүйсінді. Арпалысқан, аласапыран кезеңде алда не боларын білмей жұрт сасқалақтаған уақытта Елбасымыз қол бастады, тар кезеңнен дара жол тапты. Азаттыққа қолымызды жеткізіп, мәртебеімізді тасытты, абыройымызды асқақтатты.

Елбасымыз өз сөзінде: «...Мен өз халқымның жолында басымды бәйгеге тіккен адаммын. Маған ары үшін жанын садаға ететін осындай текті халыққа, мені ұлым деп, перзентім деп төбесіне көтерген халыққа, арғы-бергідегі қазақ баласының бірде-бірінің пешенесіне бұйырмаған бақыты толыққанды, тәуелсіз мемлекет құрудың басында болу бақытын бұйыртқан халыққа қызмет етуден артық ештеңенің керегі жоқ, осы жолда мен бойымдағы бар қайрат-қабілетімді, білім-білігімді аямай жұмсаймын, қандай да тәуекелге барамын...» - деген болатын.

Нұрсұлтан Әбішұлы – ұлттың, халықтың жанашыры. Қазір әлемдік саясатты игеруде, экономиканы еңсеруде, өз халқының тарихын, тілін, мәдениетін білуде Елбасымыз еңселі істерді жасап келеді. Еуразия кіндігінде көптеген

ұлттарды сүттей ұйытып, күнбе-күн келісім мен жарасым шамшырағын жағып отырған мемлекеттің тетігін қалаушы да көреген көшбасшымыз.

Мемлекет басшысы елімізді дамыту, өркендету жолында әлем елдерімен тығыз қарым-қатынас орнатып, көршілес мемлекеттер арасында экономикалық одақ құруға септігін тигізді. Әлемдік маңызды шараларға ұйытқы болып келеді. Семей ядролық полигонының жабылуына және халықаралық қауымдастықтың алдында ядролық қаруды таратпау туралы ойларын өткір білдіріп келеді.

ТМД шеңберінде алғаш болып ЭКСПО-2017 халықаралық мамандандырылған көрмесінің өтуі - Елбасымыздың әлем алдындағы беделінің жоғары екендігінің көрінісі. Әлем Елбасымыз арқылы елімізді таныды. Сонымен бірге, көршілес елдермен Еуразиялық экономикалық одаққа мүше бола отырып, мемлекетаралық байланыстар орнату арқылы Қазақстанның экономикасын арттыруды көздеуде. Сондай-ақ, мемлекеттің экономикасын әртараптандыру үшін, халықтың әлеуметтік жағдайын жақсарту, елімізде тұрақтылық пен бейбітшілікті сақтау мақсатында өлшеусіз еңбек етіп келеді», - деп дөңгелек үстелге қатысушыларға сәттілік тіледі.

Сондай-ақ дөңгелек үстелде «Қазақстан Республикасы тарихы» кафедрасының меңгерушісі, т.ғ.к., доцент Бижанова Алия Ермекқызы «Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә. Назарбаев – мемлекеттік билік пен халық

бірлігінің символы», «Рухани жаңғыру» институтының ғылыми қызметкері Шайхиев Тұрар Төлегенұлы «Адами капиталдың дамуы – қоғамның жаңғыруының кепілі!», «Құқықтық пәндер» кафедрасының аға оқытушысы, заң магистрі Нұржанова Айнагүл Қанатқалиқызы «Қазақстан Республикасы Президентінің конституциялық-құқықтық мәртебесі», «Қазақстан Республикасы тарихы» кафедрасының оқытушысы, тарих магистрі Абдрахманова Ғазиза Серікқызы «Жас таланттарды қолдаудағы Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә.Назарбаевтың рөлі» атты тақырыптарда баяндамалар жасалды.

Дөңгелек үстел жұмысы соңында сұрақтарға жауап беріліп, мемлекеттік мерекенің маңыздылығы айтылып қорытындыланды.

Даниял ТАНЗЕНОВ,
«Рухани жаңғыру» институтының ғылыми қызметкері

Рухани жаңғыру

Благодарная память потомков

Известному общественному и политическому деятелю, выпускнику нашего университета Имангали Тасмагамбетову принадлежат слова: «Махамбет воспринимал и утверждал себя, прежде всего, как воин-герой, выдвинувший себя на службу народных интересов, зная же и владея силой слова, свой поэтический дар он, похоже, относил к оружейному арсеналу повстанцев, их идеологическому рупору». Проводимые ежегодно в стенах нашего вуза, носящего имя великого поэта и руководителя народно-освободительного восстания «Махамбетовские чтения» с каждым разом становятся все представительнее и содержательнее, а поднимаемые на пленарных и секционных заседаниях темы прибавляют новые штрихи к пониманию всего величия Махамбета-батыра, поэта-импровизатора, народного композитора и общественного деятеля. Не стали исключением и «9-е Махамбетовские чтения», имеющие статус Республиканской научно-практической конференции»

Вступительным словом Республиканскую научно-практическую конференцию открыл ректор университета, академик А.С.Иманғалиев.

Он кратко остановился на приоритетных направлениях работы профессорско-преподавательского коллектива университета, направленной на совершенствование современных образовательных программ, мероприятиях, проводимых в рамках реализации положений программной статьи главы государства Н.А.Назарбаева «Взгляд в будущее: модернизация общественного сознания», планах работы недавно созданного проектного офиса «Рухани жаңғыру»

На пленарном заседании с докладами «Махамбет Утемісов и современность», «Философские мысли в поэзии Махамбета», «Жанр толғау в поэзии Махамбета: проблемы перевода на русский язык», «Духовные ценности поэзии Махамбета: все ли изучено?», «Роль личности поэта Махамбета в казахской литературе», «Актуальные проблемы казахской письменности и национального алфавита», «К

вопросу влияния колониальной политики на культурно-духовное развитие казахстанского общества» выступили писатель-краевед Ж.А.Ақбаев, доктор философских наук, профессор Западно-Казахстанского аграрно-технического университета имени Жангирхана Т.Х. Рыскалиев, ассоциированный профессор Атырауского государственного университета имени Х.Досмухамедова С.С. Дутбаева, профессор ЗКГУ, академик А.С. Кыдыршаев, профессор Западно-Казахстанского инновационно-технологического университета, доктор филологических наук М.Б.Сабыр, директор Центра подготовки и переподготовки государственных служащих и изучения государственного языка, кандидат филологических наук Б.О.Жексенғалиев, кандидат исторических наук, доцент факультета экономики, истории и права А.С.Байболсынова.

Участники конференции посетили мастер-класс по риторике профессора, академика А.С.Кыдыршаева.

Н. КУАНГАЛИЕВ

Перед началом конференции представители общественности области и города приняли участие в открытии бюста поэта и воина в фойе главного учебного корпуса университета. О месте и роли Махамбета в отечественной литературе и культуре говорили писатель-краевед Ж.А.Ақбаев, известная поэтесса А.Бактыгереева, ректор университета, академик А.С.Иманғалиев. Они подчеркнули, что слово Махамбета сегодня, когда в стране взят курс на возрождение духовных ценностей, по-прежнему актуально, а его многогранное творчество требует всестороннего исследования, и, обращаясь к студенческой молодежи, отметили, что бюст поэта и мыслителя первым встречает их у входа в главный учебный корпус и символически напутствует молодых казахстанцев хорошо учиться и целенаправленно готовить себя к содержательной работе на благо независимого Казахстана.

«ПО АКТУАЛЬНЫМ ВОПРОСАМ ЛИНГВИСТИЧЕСКОГО И ЛИТЕРАТУРНОГО КРАЕВЕДЕНИЯ»

По этой тематике 24 ноября т.г. на филологическом факультете состоялась областная научно-практическая конференция, на которую были приглашены преподаватели вуза – лингвисты и филологи, учителя средних школ областного центра и районов ЗКО, специалисты областного и городского управлений образования, краеведы и сотрудники музеев, студенты факультета. Это и естественно. Как отметил в своем приветствии участников конференции директор института «Рухани жаңғыру» А.С.Тасмагамбетов, в свете положений программной статьи главы государства Н.А. Назарбаева «Взгляд в будущее: модернизация общественного сознания» сегодня намного возрастает необходимость более глубокого изучения истории родного края, его литературного и краеведческого прошлого, без чего невозможно оценить достигнутое и планировать будущее.

На пленарном заседании с докладами «Литература Приуралья: многообразный мир художественного слова», «Топонимические предания: проблема атрибутики имени (по материалам архива Н.М.Малечи)», «Литературное краеведение: духовное обновление. Наследие творчества поэтов и писателей Приуралья», «Приуралье, как объект исследовательской деятельности школьников», «Диалектные слова Приуралья на основе произведений А.Ялфимова» выступили Умарова Г.С. – к.ф.н., доцент кафедры русской филологии ЗКГУ им.М.Утемисова, Донскова Г.А. – к.ф.н., доцент кафедры русской филологии, Мутиев З.Ж. – к.ф.н., доцент кафедры казахской литературы, Заварзина Н.Н. – учитель русского языка и литературы СОШ №7 г. Уральска, Асанова Г.С. – учитель русского языка и литературы Дарьинской средней школы Зеленовского района.

Интересными и насыщенными были доклады, прозвучавшие на двух секционных заседаниях конференции «Лингвистическое и литературное краеведение (опыт, находки и рекомендации)» и «Актуальные проблемы языкознания, литературоведения и лингводидактики». Положительным моментом конференции стало то, что с докладами и сообщениями выступили не только известные ученые вуза, но и учителя-практики, краеведы, а также студенты, для многих из которых подобные конференции станут началом будущей исследовательской работы. Прозвучавшие доклады по проблемам развития речи на интегрированных уроках русского языка и литературы, выбора форм и методов краеведческой работы, достижения межпредметной интеграции, исследования отдельных страниц творчества писателей Приуралья, воспитания патриотизма посредством краеведческого материала, по целому пласту вопросов топонимики, сравнительного анализа грамматических особенностей языков, интенсификации современного урока, эффективного использования технических средств и социальных сетей в учебном процессе вызвали живой интерес участников конференции.

Принявшие участие в работе конференции научные сотрудники Института языка, литературы и искусства имени Г. Ибрагимова из Татарстана дали высокую оценку работе конференции, теоретической и практической направленности ее материалов.

Н. КУАНГАЛИЕВ

Француз заговорил на казахском, а студенты - на французском

Филипп Мартинэ – Чрезвычайный и полномочный посол Французской Республики в Казахстане, встретился с профессорско-преподавательским составом и студентами Западно-Казахстанского государственного университета им.М.Утемисова по вопросам сотрудничества в образовании и культуре.

«Сәлеметсіздер ме, үлкен рахмет! Қазақшаны әлі үйреніп жатырмын. Қазақша онша жақсы болмағандықтан, әрі қарай сіздің рұқсатыңызбен орысша сөйлейін». Именно этими словами господин Мартинэ приветствовал коллектив университета, что является свидетельством большого уважения к нашей стране.

Филипп Мартинэ ознакомился с вузом, отметил высокий уровень подготовки обучающихся в ЗКГУ и пригласил казахстанскую молодежь на обучение в учебные заведения Франции, где студенты могут получать поддержку от государства, особенно по таким приоритетным направлениям, как химия, биология, экология, информационные технологии и др.

Ректор университета, академик А.С.Имангалиев поблагодарил гостя за визит и отметил, что университет приложит максимум усилий для организации обучения студентов ЗКГУ в вузах Франции.

Встреча прошла в теплой, непринужденной обстановке, у студентов и преподавателей была возможность на французском языке задать вопросы и поделиться своими планами с Филиппом Мартинэ, который, несмотря на ограниченность визита во времени, проявил большой интерес ко всем выступлениям студентов, звучали стихи на французском языке, всем явно не хотелось расставаться... Но гость пообещал обязательно еще раз приехать и обменялся со студентами аккаунтом в инстаграмме, чтобы всегда быть с ними на связи и быть готовым ответить на их вопросы...

«Франция – открытая страна, и мы ждем вас», - сказал на прощание господин Мартинэ.

Сая ДУЙСЕНБАЙ

ЖАҢАЛЫҚТАР НОВОСТИ

■ На сцене областного казахского драматического театра имени Хадиши Букеевой состоялась встреча с известным поэтом, Лауреатом Государственной премии Республики Казахстан и международной премии «Алаш» Есенгали Раушановым, чьи произведения давно нашли путь к сердцу читательской аудитории. На этот раз поэт, отмечающий в этом году свое 60-летие, презентовал публике программу «Еркем Жайық». О высокой художественной ценности стихов и песен, написанных на произведения поэта, говорили аким области Алтай Кульгинов, заслуженный деятель Казахстана, поэтесса Акуштап Бактыгереева, литераторы Мереке Кулкенов и Светкали Нуржанов. Со чтением стихов Есенгали Раушанова выступили студенты филологического факультета Западно-Казахстанского государственного университета имени Махамбета Утемисова.

■ На филологическом факультете состоялось чествование старшего преподавателя Жоламана Дуйсенбиевича Кадыргалиева, отметившего 60-летие со дня рождения. О жизненном и педагогическом пути ветерана говорили проректор по воспитательной работе Т.М.Даришева, декан факультета З.Ж.Мутиев, коллеги именика. Работниками библиотеки была организована выставка публикаций Ж.Д.Кадыргалиева. Студенты филфака посвятили ветерану свои концертные номера.

■ Преподаватели и студенты факультетов университета посетили теоретические и практические занятия по SMS-услугам «мобильного правительства» и получили ответы на интересующие их вопросы.

■ На факультете истории, экономики и права в рамках празднования Дня финансиста состоялась предметная олимпиада. На состоявшихся мероприятиях шла речь о становлении национальной валюты и укреплении финансовой и банковской системы страны.

■ В музее ЗКГУ состоялась встреча с учеными из Татарстана - кандидатом филологических наук М.И.Ибрагимовым и доцентом А.Г.Алеевой, научными сотрудниками Института языка, литературы и искусства имени Г. Ибрагимова, находящимися в области в творческой командировке. Проректор университета по воспитательной работе Т.М. Даришева рассказала гостям об основных этапах становления и развития старейшего вуза Казахстана, реализуемых сегодня учебных программах. В тот же день гости из Казани приняли участие в работе краеведческой конференции на филологическом факультете.

■ В Доме Ассамблеи народа Казахстана в рамках празднования Дня Первого Президента Республики Казахстан на церемонии чествования победителей научных проектов, направленных на совершенствование этнополитической и этносоциальной ситуации с привлечением научно-экспертного потенциала ученых и молодежи Западно-Казахстанской области, награждены благодарственными письмами члены научно-экспертной группы кафедры Ассамблеи народа Казахстана ЗКГУ имени М. Утемисова кандидат исторических наук, заслуженный работник науки РК З.К.Мухлисова и бакалавр социологии Э.Иргалиева. Диплома 1 степени удостоена научная работа магистра нашего университета Ж.Алдиярова.

■ В Актюбинске прошли торжественные мероприятия, посвященные 90-летию выдающегося казахстанского композитора Газизы Жубановой, в рамках которых состоялось песенное состязание в жанре мушайра «Жыр жазамын жүрегіммен». Среди призеров названо и имя студентки 4 курса филологического факультета ЗКГУ имени М.Утемисова Асылай Ниязбаевой, завоевавшей почетное второе место и денежный приз.

■ Редактор газеты «Өркен» Н.К.Куангалиев и студентки 3 курса филологического факультета Айша Кемешова и Алтынгүл Даулетбаева приняли участие в тренинге по правовой журналистике «Правовые нормы и практические инструменты доступа к информации», организованном Фондом им. К. Аденауэра и ОФ «Правовой Медиа-центр». Были даны разъяснения по основным положениям Закона РК «О доступе к информации», Закона о СМИ, о правовой безопасности в интернете и грамотной работе на веб-портале «Электронное правительство», всем участникам вручены сертификаты.

Приоритетным направлением в деятельности нашего университета является расширение связей в вузами-партнерами из ближнего и дальнего зарубежья, совершенствование работы в рамках академической мобильности. Состоявшаяся в университете 23 ноября встреча стала логическим продолжением этой работы. На этот раз руководство ЗКГУ приняло гостей в лице Иорга Розенберга - генерального консула Республики Германия в Республике Казахстан, Петера Кригера - Почетного консула Республики Германия в Западно-Казахстанской области, Евы Шмитт - директора института Гете в Казахстане и сопровождающих их сотрудников консульства. Гости с интересом ознакомились с экспонатами музея университета, историей становления и развития старейшего вуза Казахстана, отметившего недавно свое 85-летие. На встрече с профессорско-преподавательским коллективом ректор, академик А.С.Имангалиев отметил, что сотрудничество с зарубежными вузами - одна из новых, но весьма перспективных страниц этой истории, представил преподавателей вуза, активно сотрудничающих с коллегами из Германии.

Встреча с делегацией из Германии

Директор Департамента коммерциализации Э.Ж.Имашев кратко проинформировал о состоянии работы по интеграции образования, науки и производства, расширяющихся договоренностях с иностранными вузами, участии преподавателей и магистров в работе международных научных симпозиумов и конференций, направлениях совместных целевых проектов, о работе по обмену студентами и их стажировке.

Директор Департамента международного сотрудничества С.С.Кулмагамбетова остановилась на

работе 16 международных ассоциаций, с которыми сотрудничает ЗКГУ имени М.Утемисова.

Собственными впечатлениями о плодотворных, творческих контактах с коллегами из Германии поделилась старший преподаватель кафедры иностранных языков Г.М.Шонайбекова, также она поделилась ближайшими планами работы кафедры по использованию передового опыта преподавания иностранных языков в вузах Германии, подготовки новых учебных и методических пособий.

Выступившие на встрече И.Розенберг и П.Кригер поблагодарили руководство ЗКГУ за теплый прием, открытость и отметили, что от сотрудничества вузов двух стран они только выиграют.

Директор института Гете в Казахстане Е. Шмитт подробно рассказала о деятельности своего вуза, его сотрудничестве с целым рядом вузов Средней Азии и Казахстана, назвала предполагаемые векторы налаживания контактов с нашим университетом, варианты обмена учебными программами по интенсивному изучению иностранных языков.

Ректор университета, академик А.С.Имангалиев поблагодарил членов германской делегации за конструктивный диалог.

Собкор.

Абитуриент - 2018

14 ноября в стенах нашего вуза состоялась встреча с учащимися 11 классов Бурлинского и Акжайыкского районов, которые выбирают специальности педагогического направления. Преподаватели и активисты вуза познакомили будущих студентов с жизнью университета, а студенческие деканы подробно рассказали о своих факультетах, специальностях. Организатором мероприятия выступило руководство педагогического факультета в профориентационных целях.

ВСТРЕЧА С БУДУЩИМИ СТУДЕНТАМИ

В начале мероприятия учащихся с учителями ознакомили с экспонатами музея университета, где они имели возможность услышать рассказ экскурсовода о различных этапах становления старейшего вуза Казахстана и сегодняшнем дне факультетов, кафедр, перспективах их развития. Интересным для школьников стало посещение аудиторий и лабораторий парка информационных технологий.

Позже на педагогическом факультете им подробно рассказали об условиях поступления в университет и специфике обучения. С приветственной речью выступила декан педагогического факультета Шынар Тулегеновна Габдрахманова, которая представила гостям Президентских стипендиатов факультета и студенческих деканов со студенческим ректором. Они, в свою очередь, рассказали о своих достижениях, о возможностях, которые предоставил университет. И как мы знаем, самый ответственный шаг в жизни человека – выбрать профессию, уже со старших классов ученики задумываются над такими вопросами, как «Каким будет наш дальнейший путь?», «Как найти свое место в жизни?», «Какую профессию выбрать?», «В каком вузе учиться?». На сегодняшний день очень много интересных и нужных профессий, все больше высших учебных заведений. И, конечно, каждый должен выбрать профессию, которая соответствует его стремлениям, увлечениям и способностям.

На этой встрече ученики нашли ответы на свои вопросы, поговорили со старшекурсниками, которые подробно рассказали о студенческой жизни, многогранной деятельности университета.

Айша КЕМЕШОВА

Түркменстан Республикасының астанасы Ашхабад қаласында өткен «Қазақстандық білім беру күні»

2017 жылдың 19 қыркүйегіндегі Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігінің вице-министрі Б.Асылвановтың №3-09-6/3110-И хатына сәйкес ағымдағы жылдың 13-14 қараша күндері Қазақстандық жоғары білім беру жүйесінің экспорттық әлеуетін арттыру және шетелдік студенттерді тарту мақсатында «Халықаралық бағдарламалар орталығы» АҚ ұйымдастыруымен Түркменстан Республикасының бас қаласы Ашхабад қаласында өткен «Қазақстандық білім беру күні» атты халықаралық көрмеге қатысу үшін іссапарда болдым. Көрме Ашхабад қаласындағы Түркменстан мемлекеттік көлік және байланыс институтында өткізілді.

Іс-шараның негізгі мақсаты – Қазақстан Республикасы мен Түркменстан Республикасы арасында білім саласындағы ынтымақтастықты кеңейтуге бағытталған. Көрме шетелдіктерді қазақстандық білім беру жүйесінің артықшылықтары мен Қазақстан Республикасының жоғары оқу орындарында оқу мүмкіншілігі бойынша хабардарлығын тереңдетуге, сондай-ақ отандық білім беру қызметтерін экспорттау үшін әріптестерді табу мақсатында ұйымдастырылды.

Көрме басталмас бұрын университетке бөлінген жерге алдын-ала дайындалған жарнамалық баннерлер, үлестірме материалдар орнатылды. Көрменің орталықтандырылған бейнеэкранынан үнемі университет туралы бейнеролик көрсетіліп отырылды.

Көрмеге сол елдің білім министрліктері өкілдері, сондай-ақ жергілікті жоғары және орта оқу орындары оқушылары мен студенттері қатысты.

Көрме жұмысына Қазақстан Республикасының 20-дан астам жоғары оқу орындарының өкілдері қатысқан болатын. Көрмеге келген университеттің, колледждердің студенттері және ағымдағы жылдың бітіруші түлектері мен мұғалімдері, ата-аналары және жергілікті университет бітіруші түлектеріне университеттің қысқаша тарихы, дайындайтын бакалаврит және магистратура мамандықтары, студенттер мен магистранттарға жасалатын жағдайдар туралы толық баяндалды. Олар да өз кезегінде өздерін қызықтырған сұрақтарды қойып, оларға толық жауаптар алды. Оқыту хаттамасына 75 талапкер тіркелгені анықталды.

Көрмеге қатысқан мектеп және колледж түлектеріне университет туралы арнайы дайындалған жарнамалық газет, флаерлар, университет буклеттері, университеттің

байланыс құралдары көрсетілген өз визиткам таратылды.

*А.С.АМАНБАЕВ,
ЖОО-ға дейінгі дайындық орталығының жетекшісі*

2017 жылдың 30 қарашасында М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің тарих, экономика және құқық факультетінде ҚР тарихы кафедрасының 2-курс магистранттарының ұйымдастыруымен ҚР Тұңғыш Президенті күніне орай “Тәуелсіз Қазақстан халқының көшбасшысы” атты дөңгелек үстел өткізілді.

Тәуелсіздік - тұғырым

1991 жылы 1 желтоқсанда Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаев халық алдында өзінің президенттік атын қабылдаған болатын. Кейін, 2011 жылғы 10 желтоқсанда, ҚР Парламенті сенатының толық отырысында “Қазақстан Республикасының мерекелері туралы” заңына толықтырулар енгізу туралы заңнамасына қол қойылды. Сол уақыттан бері ҚР Тұңғыш Президенті күні мемлекеттік маңызы бар мейрам ретінде 5 жыл қатарынан тойланып отыр.

Ұйымдастырылған шараның модераторы “Тарих” мамандығының 2-курс магистранты Сагидуллаев Дарын жүргізген дөңгелек үстелге тарих, экономика және құқық факультетінің оқытушылары, магистранттары мен студенттері белсене қатысты.

Бағдарлама бойынша мерекеге орай арнайы дайындалған ғылыми баяндамалар оқылды. Алдымен, “Тарих” мамандығының 2-курс магистранты Е.Аяпбергенұлы “Тәуелсіз Қазақстан және Елбасы” тақырыбында сөз бастады. Баяндамалар тізбегі Тарих мамандығының 2-курс магистранты Илмира Сапарованың «Қазақстан Республикасы тұңғыш президенті Н.Ә. Назарбаевтың елдің сыртқы саясатының қалыптасуы мен дамуындағы рөлі», Қайралы Қарлығаштың “Рухани жаңғырудың жарқын жолы”, Дузбасова Айдананың Тарих мамандығының 4-курс студенті, “ҚР тұңғыш Президентінің

жастарды қолдау саясаты”, Қадырғалиева Аружанның “Мемлекеттілік ұстаным мен ұлтты бірегейлікте сақтаудағы Елбасы рөлі”, Қуандихова Сабинаның “Әлемді мойындаған-ел, әлемді қаратқан-ер” баяндамаларымен жалғасты. Әр баяндамадан Елбасымыз туралы тың, құнды ақпараттар білдік.

Дөңгелек үстелде ҚР Тұңғыш Президенті Н.Ә. Назарбаев атындағы арнаулы шәкіртақы иегері, ҚР Тұңғыш Президенті – Елбасы қоры стипендиаты Дузбасова Айдана Елбасымыздың жастарға беріп отырған мүмкіндіктері мен қолдауы жайында айта келіп, студенттерге берілген мүмкіндіктерді пайдалану жолында кеңестер берді.

Пікір алмасуды факультет магистранттары мен студенттері Асемгүл Оспанова, Айкерем Байтұрсынова мен Темірлан Қайыржанов мереке қарсаңындағы жүрек жарды тілектерімен қорытындылады.

“...Сіздерге міндетті түрде сапалы білім алу керек, ол сіздерге сенімді іргетас болады. Біліммен сіздер өздеріңіздің болашағыңызды, бүкіл еліміздің болашағын жасай аласыздар”, - деп, Тәуелсіз еліміздің Тұңғыш президенті жастарға зор сенім артқан болса, бүгінгі болашақ жастары сол сенімді ақтау жолында барынша қызмет етуге дайын!

Аружан КАДЫРГАЛИЕВА,
тарих, экономика және құқық факультеті,
тарих мамандығының 2-курс студенті

Үздіктердің ректормен кездесуі

Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті күніне орай 30 қараша күні БҚМУ ректоры п.ғ.д., академик Асхат Сәлімұлы Иманғалиев университет студенттерімен кездесті. Іс-шараға білім ордамыздың оқу-әдістемелік жұмысы жөніндегі проректоры Ғалия Қайдарқызы Жүсіпқалиева мен тәрбие жұмысы және әлеуметтік мәселелер жөніндегі проректоры Түймеш Малбағарқызы Дәрішева, сонымен қатар 100-ден астам ең үздік танылған жалынды жастар қатынасты. Олардың ішінде Қазақстан Республикасының Президенті атындағы шәкіртақы иегерлері, студенттік өзін-өзі басқару ұйымының мүшелері, студенттер үйінің кеңес мүшелері, облыстық, республикалық, халықаралық байқаулардың жүлдегерлері бар.

Кездесу барысында студенттер тарапынан Республика Президенті күніне байланысты жылы лебіз-тілектері мен жетістіктері айтылып, ректорға үлкен алғыс білдірілді. Студенттік ректор Абылай Қонысбаев өз сөзін: «Қазақ тарихында Өз Жәнібек пен Керей, Қасым мен Абылай, Хақназар мен Кенесары сынды халқын ақылмен басқарған хандар болған. Солардың сара жолымен жаңа тәуелсіз мемлекеттің іргетасын қалаушы Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаев - барлық қазақстандықтар және халықаралық қоғамдастық мойындаған ғаламдық бастамалардың бастаушысы. Осы бір айтулы мереке қарсаңында жастармен кездесіп, ой бөлісіп жатқаныңыз біз үшін үлкен мәртебе, құрметті Асхат Сәлімұлы», - деп бастап, студенттердің оқу жылы басынан қол жеткізген жетістіктері мен атқарып келген жұмыстары жайлы мәлімдеді. Мәселен, университет ректорының қолдауымен қыркүйек айында 25 белсенді студентіміз Астана қаласындағы ҚР Тұңғыш Президенті кітапханасында өткен «Әлемді өзгертетін идеялар» атты семинар-тренингке қатысуға мүмкіндік алды. Сонымен қатар, 30 қыркүйек күні «"EXPO 2017" – Қазақстанның болашағы» атты облыстық инновациялық жобалар конкурсына қатысып, жүлделі орындарды иемденсе, қазан айында

«Серпін 2050» әлеуметтік жобасы студенттері облыстық «Аламан» фестивалінде жақсы нәтиже көрсетіп, қазіргі таңда республикалық кезеңде өнер көрсетуге дайындалу үстінде екендігін, осы қараша айында болған БҚО студенттік құрылыс және «Жасыл ел» жастар еңбек жасақтарының быылғы жылғы еңбек маусымының қорытындысы бойынша жақсы нәтижелерге қол жеткізгендігі, Абылай Қонысбаевтың айтуынша, университетіміз үшін табысты болды. «Жасыл ел» жастар еңбек жасақтарының құрамында еңбек еткен сарбаздар арасында «Үздік командир», «Үздік жасақ» аталымдары бойынша бірнеше иегерлер БҚМУ студенттері болып табылады. «Елбасының болашаққа бастайтын Нұрлы жолымен біз, жастар, ілгері басып келеміз» – деген сенімді нотамен Абылай Оңғарұлы өз сөзін тәмәмдап, Асхат Сәлімұлына студенттер атынан сыйлық табыстады.

Бұдан көретініміз, университетіміздің жастары ел болашағы үшін ерен еңбек етіп, халықтың тірегі болуға атсалысуда. Асхат Сәлімұлы да бұған қажетті барлық жағдайды жасауда, студенттерге әрқалай қолдау көрсетуде. Ол: «Рухани жаңғыру мақаласына байланысты не істеуіміз қажет? Біз оны көп талқыладық. Енді сөзді қойып, нақты іс жасайтын уақыт келді. Біздің жастар – дарынды жастар. Мысалы, Дулат қазіргі таңда менің көмекшім болып қызмет етуде. Оны бәрің жақсы танысыңдар. Кезінде Мейрам Исатайұлы да ең үздіктердің бірі болған. Сендер де жақсы жетістіктерге жете аласыңдар. Оқу керек, тіл білу қажет,

Государственная программа «Цифровой Казахстан-2020», инициированная Лидером нации, Президентом Казахстана Н.А. Назарбаевым, стала фундаментом для цифровой трансформации экономики страны и способствует развитию следующих факторов: переходу к информационному обществу, совершенствованию государственного управления, созданию институтов «открытого и мобильного правительства», росту доступности информационной инфраструктуры как для корпоративных структур, так и для граждан страны.

Круглый стол по цифровизации

За последние десятилетия мир стремительно движется к экономике нового типа, где основным инструментом ее формирования становятся цифровые технологии. В современных условиях информационные технологии и цифровая трансформация являются основными факторами технологических перемен и условием обеспечения конкурентоспособности как на уровне отдельных предприятий, так и на уровне стран и наднациональных объединений, приводя к перестройке всех экономических и производственных процессов, радикальному повышению производительности, повышению качества и снижению себестоимости товаров и услуг.

Заседание круглого стола «Цифровые технологии меняют окружающий мир: тренды и перспективы в ЗКО», проведенное в университете 18 ноября т.г., посвящалось обсуждению возможностей расширения роли информационных технологий в работе частного и государственного секторов, создания основ для перехода к цифровому государству.

В ходе круглого стола обсужден следующий круг вопросов:

- Цифровые технологии как фактор конкурентоспособности экономики.
- Цифроизация как ключевой фактор развития.
- Проблемы подготовки новых IT специалистов.
- Проблемы развития 3D-принтинга, онлайн-торговли.
- Проблемы защиты информации.
- Развитие цифровых сервисов в здравоохранении, образовании и других сферах.

Заседание вступительным словом открыла проректор по учебно-методической работе, к.п.н. Г.Х. Жусипкалиева. Кратко проинформировав о приоритетных направлениях этой работы в университете, она представила гостей: Р.М. Медетова, заместителя руководителя аппарата Акимата области, Р.С. Мурзабекова, руководителя отдела информационных технологий и мониторинга государственных услуг аппарата Акимата области, А.С. Ашыка, главного инспектора аппарата Акимата ЗКО.

Были заслушаны доклады Р.М. Медетова «О ходе реализации государственной программы «Цифровой Казахстан-2020» в ЗКО, декана физико-математического факультета ЗКГУ, к.п.н. А.Б. Медешовой «Применение цифровых технологий в учебном процессе», директора парка информационных технологий ЗКГУ Д.Т. Габдуллаева «3D-моделирование и принтирование экспонатов, деталей и конструкций с применением технологии фотограмметрии».

В обмене мнениями приняли участие и рассказали о своих разрабатываемых научных проектах, связанных с практическим применением цифровых технологий: старший преподаватель кафедры информатики университета, магистр Д.Н. Курмашева, преподаватель физико-математического факультета, магистр М.К. Кабибуллин, студенты физико-математического факультета М.Тажуранов, А.Абилбахит, студент факультета истории, экономики и права А.Мурзабулатов.

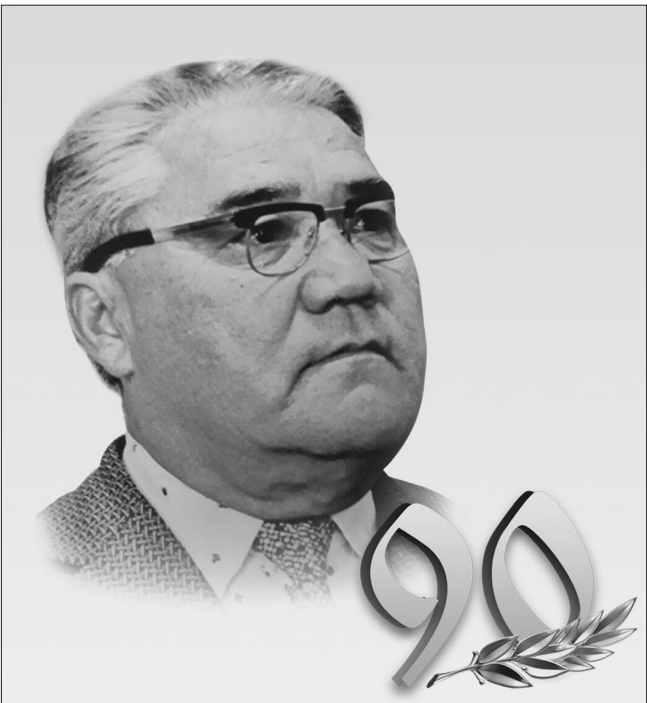
Р.М. Медетов отметил актуальность прозвучавших докладов и исследуемых тем, призвал преподавателей и студентов и в дальнейшем искать и находить неординарные темы и идеи по этой тематике, активно сотрудничать с промышленными предприятиями, другими учебными заведениями, делаясь с ними накопленным опытом.

Собкор.

технологияны меңгеру міндет», - деп кеңес берді. Студент жастарды тек мамандық алып шығу мақсатында емес, еліне ер болу үшін таза білім құндылығын игеруге шақырды. Сөзінің соңында өзінің басты міндеті студенттерге қамқор болу, оларға әрқашанда қолдау көрсету екендігін айта келіп, егер де жаңа озық ойлары мен тың идеялары болса, оны тыңдап, қажетті мөлшерде жүзеге асыруға жағдай жасайтындығына әзір екендігін жеткізді.

Асхат Сәлімұлының салиқалы сөзі студенттерге жаңа серпіліс берері сөзсіз. Туған Отанын, елін, жерін жүректеріне жалау еткен олардың санасында, бәлкім, тың ойлар қалыптасып та жатқан шығар. Не болса да бұл кездесу көп күттірмей өз нәтижесін көрсететіні анық.

Сая ДУЙСЕНБАЙ

... Матжан Максимович Тлеужанов родился 13 декабря 1927 года, в период голощекинских репрессий. Потерял всех родных. Вместе с бабушкой пешком добрался до Каратобы. Вскоре умерла и бабушка, и мальчика уstraивают в детдом. Горек был интернатский хлеб. Летом приходилось зарабатывать средства на жизнь. В учебе всегда был отличником. После школы поступает в Уральский педагогический институт, сразу же становится сталинским стипендиатом. Приходится утверждать себя и в учебе, и в спорте, занимается вольной борьбой и шахматами. Способного выпускника оставляют преподавать в институте. Затем аспирантура, изучение сатирических страниц в творчестве - Абая Кунанбаева и Султанмахмута Торайгырова. Это были счастливые, но не очень сытные годы. 1950 год. Начинается новая волна репрессий в отношении давно умершего Султанмахмута Торайгырова, когда-то написавшего гимн для алашординцев. Но Матжану Максимовичу повезло и на этот раз. Он знакомится с известным ученым, также выходцем из Каратобинского района - Кажымом Жумалиевым, который в свою очередь знакомит его с легендарным Мухтаром Ауэзовым. Именно выдающийся писатель рекомендует Тлеужанова на кафедру, возглавляемую большим знатоком творчества С.Торайгырова, Бисембаем Кенжебаевым. Упорство и труд помогают в срок защитить кандидатскую диссертацию. В аспирантские годы он сдружился с известными деятелями науки, литературы и искусства Заки Ахметовым, Рахманкулом Бердыбаевым, Таиром Жароковым, Жубаном Молдагалиевым, Берхаиром Аманшиным и др. Друзья настоятельно советуют ему заняться глубоким изучением устного народного творчества Западно-Казахстанского региона. В эти годы им написаны научные статьи о творчестве Махамбета Утемисова, Шангерая

Искатель древности и любитель шахмат

В эти декабрьские дни известному ученому, доктору филологических наук, профессору Матжану Максимовичу Тлеужанову исполнилось бы 90 лет. Эту статью-воспоминание передал редакции внук Матжана Максимовича - Нурбек Ерболатович Тлеужанов, юрист, проживающий в Алматы.

Букеева, Алмажан Азаматкызы. Вся его дальнейшая жизнь связана с Уральским педагогическим институтом, где он был преподавателем, доцентом, профсоюзным лидером вуза и, наконец деканом филологического факультета. Вначале поддержку ему оказали ветераны филфака С.Акмурзин, Г.Абуханов, добрым словом и советами помогли сверстники К.Суиншалиев, А.Абоян, З.Амангалиев, Е.Коротин, П.Букаткин. Дедушка с гордостью рассказывал, что его студентами были и солдаты, штурмовавшие Рейхстаг, и моряки дальнего плавания и недавние чабаны с механизаторами. Деканом филфака Матжан Максимович был 13 лет. Ни на день не прерывалась работа над будущей докторской диссертацией. 1982 год памятен защитой докторской диссертации по теме «Проблемы идейно-художественного своеобразия юмора и сатиры в казахской литературе (проза)». Все свободное время он посвящает сбору материалов устного народного творчества, ищет аксакалов, бабушек, записывает у них передаваемые из века в век в устной форме пословицы, поговорки, песни, загадки, жоктау, терме, чтобы вернуть народу эти жемчужины и шедевры в виде научных и познавательных статей. Разве это не созвучно проводимой сегодня многоплановой работе в рамках программы «Рухани жаңғыру»? Коллеги запомнили его как неординарного ученого, мастера слова, одного из первопроходцев в деле изучения фольклора нашего региона. В нашей памяти он остался как любящий отец, заботливый дедушка. Думается, его несгибаемый характер сложился в голодные интернатские годы, когда осиротевших, одинаково одетых детей сплотила беда, выпавшая на долю каждого. К знаниям, признанию пробились лишь единицы. Самые настойчивые и трудолюбивые. Видимо, не зря объектом своей деятельности он избрал фольклор и всю жизнь учился у народа. Как умный, прозорливый человек он не мог не видеть, как в результате недальновидных реформ едва не исчез из употребления язык целого народа. И он торопился. В фольклорные экспедиции. Его интересовало все - от успешных археологических находок в виде древних украшений, конской сбруи, фрагментов кипчакского оружия, до полузабытой песни, которую мог унести с собой в мир иной отживший свой земной срок старик где-то в Каратобе, Тайпаке или Жангале. Не секрет, что многие труды цвета казахской интеллигенции, попавшей под жернова сталинских

репрессий, подверглись цензуре и пылились в архивах. Но в многолюдной квартире Тлеужановых по улице Фурмановской помнили о них и ждали лучших времен. Матжану Максимовичу никогда не было легко. И напечатать спорную статью, и получить доступ в архивы. Соратников было немного. Но самая главная была рядом и воспитывала детей, обеспечивала тыл. Супруга Жария, сама литературовед, многоопытный школьный учитель, разделила с ним все тяготы непростого времени. 80-е годы принесли признание в научных кругах Республики. Множатся публикации. Выросли четверо детей, получившие высшее образование в различных отраслях народного хозяйства, проявившие поистине «тлеужановский» подход к делу и отцовский почерк. Появились внуки. Со своей богатейшей коллекцией изделий народных ремесленников Матжан Максимович побывал во многих областях Казахстана, выезжал в Марокко. Разваливается Союз. Исчезает возможность свободно выезжать в архивы Москвы, Казани, Астрахани, Оренбурга, где, по задумкам Матжана Максимовича, еще можно было бы почерпнуть немало интересного. Разом скуднеют фонды библиотек. Пришел век непонятого спонсорства. Уходит из жизни его супруга. Обрушиваются болезни, дед переносит пять операций. Но все равно, опираясь на трость, приходит в родной институт, видит какие трудности приносят лихие 90-е преподавателям и студентам. Как и прежде много работает. И самозабвенно, как в молодые годы, играет в шахматы, в которых тоже знал немалый толк, писал научные статьи по теории шахмат, побеждал на спартакиадах преподавателей вузов Казахстана и Поволжья. Итогом работы последних лет жизни стала книга «Халық тағылымы. Народная педагогика» - кладезь чистейшей и познавательной истории о наших истоках. Сегодня по этой и другим книгам моего деда учатся студенты Караганды, Актюбинска, Усть-Каменогорска, Астаны. Богатейшая личная коллекция изделий мастеров народных промыслов, собранная дедом, - кольца, серьги, браслеты обереги, предметы домашней утвари передана в дар музею университета. Эти предметы также учат молодое поколение любить Родину, дорожить всем, что на протяжении веков создавалось руками наших дальних предков.

Нурбек ТЛЕУЖАНОВ,
г. Алматы

По городищу «Жайык»

24 ноября на факультете истории, экономики и права состоялось заседание «круглого стола» на тему «Городище Жайык - новые находки». Его работу вступительным словом открыл профессор института «Рухани жаңғыру» Е.С.Айталиев. Модератор мероприятия, старший преподаватель кафедры истории РК, кандидат исторических наук М.Д.Калменов отметил непреходящее значение изучения и исследований материалов и предметов старины, обнаруженных в ходе последних археологических раскопок городища «Жайык» в свете положений программной статьи Президента страны Н.А.Назарбаева «Взгляд в будущее: модернизация общественного сознания».

С докладом «Закладывание основ городища Жайык: выводы и предложения» выступил кандидат исторических наук, доцент Ж.Ж.Жаксығалиев. Он подробно остановился на научном и практическом обосновании периодизации возникновения и развития городища Жайык, его торговых связей с внешним миром, привел данные, основанные на документальных записях иностранных путешественников и торговцев, а также на найденных в ходе раскопок предметах, свидетельствующих, что городищу Жайык более 1000 лет, говорил о необходимости дальнейших комплексных исследований.

Магистр истории, директор фонда «Содействие науке» А.Ш.Курымбаев посвятил свое выступление вопросам развития туризма в области на основе городища Жайык, отметив, что в этом направлении работы только в начальной стадии. Функционирующие в области более 40 туристических фирм занимаются в основном распространением путевок за рубеж. Внутреннему туризму пока остро не хватает информационного обеспечения, хватает проблем в работе по созданию современной инфраструктуры известных исторических центров области, таких как Бокейорда, Кырык-оба, Саркырама, Торы бас ат, Ичка и др. Впереди комплексная работа от создания дорожных указателей до простейших сувениров,

перестройка направлений работы турфирм и автотранспортного обслуживания, активизация деятельности волонтеров. Поделится своим видением создания музея под открытым небом по примеру созданного по народной инициативе в местечке Тамбовка в Астраханской области подобного музея, повлекшего не так много средств.

Магистрант второго курса специальности «История» Д.Сагидуллаев и студенты четвертого курса С.Сагинтаев и второго курса Д. Гизат выступили с докладами «Перспективы и проблемы развития археологии в ЗКО», «Сто сократных мест Казахстана - городище Жайык», «Раскопки на городище Жайык».

В завершение заседания докладчики ответили на вопросы журналистов и студентов.

Тәуелсіздіктің 26 жылдығына орай 11 желтоқсан күні «Қазақстан Республикасының тәуелсіздігі – халықтың рухани жаңғыруының қайнар көзі» атты өңірлік ғылыми-тәжірибелік конференция болып өтті.

ТӘУЕЛСІЗДІК СЫЙЛАҒАН ЖАҢҒЫРУ

Университет ректоры, п.ғ.д. академик А.С.Иманғалиев конференцияға қатысушыларды Ұлық мерекемен құттықтап, жиын жұмысына сәттілік тіледі. Конференцияға БҚО қоғамдық келісім орталығы, БҚО Халық Ассамблеясынан өкілдер және оқытушылар мен студенттер қатысты. Конференцияда Халықаралық академияның корреспондент-мүшесі, БҚО «Орыс мәдениетінің орталығы» қоғамдық бірлестігінің төрағасы С.М.Погодин «Тәуелсіздік күні – Қазақстан халқын біріктіретін мейрам», ҚР тарихы кафедрасының доценті, т.ғ.к. Ж.Ж.Жақсығалиев «Рухани жаңғыру: Алаш һәм азаттық идеясының сабақтастығы», Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университетінің доценті, т.ғ.к. Б.С.Боранбаева «Тәуелсіздік – халқымыздың ұлы мақтанышы», БҚМУ-дың Қазақстан халқы Ассамблеясы кафедрасының меңгерушісі Т.Т.Шайхиев «Тәуелсіздік – қазақ рухының қайнар көзі» тақырыптарында баяндамалар жасады.

БҚО қоғамдық келісім орталығы директорының орынбасары Жамал Ихсанова, чечен-ингуш қоғамдық бірлестігінің төрағасы Данилбек Саратов, университеттің ғылыми жұмыстар және халықаралық қатынастар жөніндегі проректоры А.В.Юров, Рухани жаңғыру институтының басшысы Ә.С. Тасмағамбетов тәуелсіздікпен келген жетістіктерімізді бағалап, болашақта егеменді елдің көркеюіне әрбір қазақстандық борышты екендігіне баса назар аударып, оқу ордасының ұжымын мерекемен құттықтады.

Н.А. Назарбаев и внешняя политика страны

Сегодня Казахстан - полноправный член мирового сообщества, страна с сильной экономикой и большими планами на будущее. Определенный Президентом Казахстана стратегический курс страны на мирное сосуществование и сотрудничество с другими государствами мира в новых условиях многополярного мира стал инструментом установления и расширения международных отношений Казахстана, утверждения суверенности и независимости нашего государства. Не случайно, именно благодаря взвешенной политике во многих частях земного шара узнаваем ныне Казахстан. Успехи Казахстана в социально-экономическом развитии, финансовой, законодательной сферах, достижение статуса одного из лидеров-государств на постсоветском пространстве усиливают убежденность в особой роли в этом процессе Главы государства, проявляющего великодушные организаторские способности по консолидации казахстанцев на решение внутренних и внешних задач. Не случайно внешнеполитическая стратегия Республики Казахстан неотделима от имени Н.А.Назарбаева. Ведь внешнеполитические проблемы не решаются сами по себе, нужен генератор внешнеполитических идей. Для молодого государства, начавшего жизнь на постсоветском пространстве, нужна была последовательная, целенаправленная, многовекторная внешняя политика, которая собственно была создана и воплощается в жизнь под руководством Президента Казахстана.

Еще в самом начале становления суверенного Казахстана Президент Нурсултан Назарбаев выдвинул главный принцип: внешняя политика Республики Казахстан есть продолжение ее внутренней политики, инструмент внешнеполитического обеспечения стабильности, национальной безопасности, создания благоприятных внешних условий для дальнейшего экономического, социального, интеллектуального, культурного развития и реформирования страны. Следуя этому принципу, мы добились значительных результатов. Казахстан вплотную приблизился к качественному уровню социально-экономического развития государств Центральной и Восточной Европы.

Важно указать, что казахстанская внешняя политика базируется на доктрине выстраивания наших

отношений с соседними странами по всему периметру государственной границы. Надо особо отметить, что многовекторность внешней политики закреплена в Концепции внешней политики Республики Казахстан.

За годы независимости создана целая система экономических, научно-технических и культурных связей. Казахстан заинтересован в укреплении отношений и в решении проблем безопасности, имеет налаженное взаимодействие в борьбе против международного терроризма, незаконного распространения наркотиков и незаконной миграции. Сотрудничество переросло в двусторонние договоры о стратегическом партнерстве и реализуется в практической деятельности. Сегодня эффективность роли Казахстана в мировой политике, в мировом разделении труда, во всемирных связях зависит от сотрудничества и взаимодействия с соседними государствами - Россией, Китаем, странами Средней Азии, с США и Европой, государствами Азиатско-Тихоокеанского региона. Что касается России, то для сотрудничества с ней существует реальная экономическая база - казахстанско-российские экономические отношения развиваются достаточно быстрыми темпами. Руководство Республики Казахстан постоянно заявляет о приоритетности развития двухсторонних связей, их взаимовыгодном и дружеском характере. Косвенным подтверждением тому служат более 600 документов, подписанных Казахстаном по линии СНГ. Активным партнером на востоке для Казахстана остается Китай. Устойчивые связи характерны для отношений с государствами Центральной Азии, Прикаспийского региона. Казахстан последовательно ведет стратегический курс на углубленное и эффективное участие в существующих интеграционных структурах - СНГ, ЕврАзЭС, СВМДА, ШОС, ОДКБ, ООН, ОБСЕ, ОИК и других, развивает двустороннее сотрудничество со странами Европы и Азии, Америки. Президент Казахстана Н.А. Назарбаев является убежденным сторонником создания реальных интеграционных структур на постсоветском пространстве. Речь идет о создании общих интеграционных структур, что оформлено в виде предложения о создании Единого экономического пространства (ЕДП). Активно работает и Шанхайская организация сотрудничества, которая

потенциально выводит начавшиеся интеграционные процессы на новый уровень.

В целях дальнейшего углубления интеграционных процессов на евразийском пространстве главы Республики Казахстан, Республики Беларусь и Российской Федерации 18 ноября 2011 года приняли Декларацию о евразийской интеграции. А 1 января 2015 года договор о создании Евразийского экономического союза вступил в силу.

С конца ноября 2015 года Казахстан является официальным членом Всемирной торговой организации (ВТО). Для достижения такого результата в стране была проделана большая работа, принято более 50 законодательных актов.

Последовательность многовекторности внешнеполитической стратегии главы нашего государства нашла отражение в расширении контактов и взаимодействия с ООН. Надо отметить, что Казахстан стал полноправным членом ООН в марте 1992 года и с первых дней своего членства в нем тесно взаимодействует с ООН по различным международным проблемам, использует площадку этой авторитетной организации для озвучивания позиции Республики Казахстан по разнообразным проблемам, представляющим интерес для мирового сообщества.

Сегодня Казахстан приступает к осуществлению политики социально-экономической модернизации, предложенной Главой государства. Цель модернизации - подготовка общества к жизни в условиях новой индустриально-инновационной экономики, поддержание баланса между форсированным экономическим развитием Казахстана и широким обеспечением граждан общественными благами, утверждение социальных отношений, основанных на принципах права и справедливости. И внешняя политика Казахстана, проводимая под руководством Лидера нации, призвана обеспечить условия, способствующие эффективной реализации этих задач.

Ильмира САПАРОВА,
магистрант 2 курса специальности История,
ЗКГУ имени М.Утемисова

Науч. руководитель: д.и.н., доцент А.М. НУРГАЛИЕВА

Әлем мойындаған - ел, әлемді қаратқан - ер

Еліміздің ел болу шежіресі сан түрлі белестерден тұрады. Сол белестердің бірі еліміздің Тұңғыш Президентінің сайлануы болатын. Тәуелсіз Қазақстанды сындарлы жолдардан, сан түрлі белестерден құлатпай, сүріндірмей алып шығу үшін де үлкен қажыр қайрат пен, ұлтына, қазағына деген сүйіспеншілік керек еді. Бұл жолда Н.Назарбаевтың еңбегі зор. Ол Заманымыздың ұлы қайраткері ретінде Қазақстанды әлем төріне шығарды,туған халқының дана перзенті ретінде ата жұртымыздың бағын жандырды.

Қазақстанды өз тәуелсіздігін жарияласымен көптеген әлем елдері тани бастады. 120-дан астам ел Тәуелсіздігімізді мойындап, дипломатиялық қарым-қатынас орнатты. Алыс-жақын шет елдік Елшіліктер елімізде ашылып, сырт ел тәуелсіздігімізді құптады. Қазіргі кезде Қазақстанның көп ғасырлар бойы туысқандық, мәдени, саяси және экономикалық қарым-қатынаста болып келген көршілес Орталық Азия мемлекеттерімен ынтымақтастығы ерекше серпін алып отыр. 2006 - 2007 жылдар аралығында Орталық Азия мемлекеттері президенттерінің Астанаға іс-сапарлары барысында қарым-қатынастардың дамуына негіз болатын маңызды екі жақты келісімдер қабылданды.

Қазақстанның сыртқы саясатының басты бағыттарының бірі Ресеймен қарым-қатынас болып табылады. Қазақстан мен Ресей арасында отын-энергетикалық кешен, көлік және коммуникация, әскери-техникалық және қорғаныс өнеркәсібі салалары бойынша байланыс орныққан. 2012 жылы Қазақстан мен Ресей өзара дипломатиялық қарым-қатынас құрғанының 20 жылдығын атап өтті.

Қазақстанның ислам әлемімен қарым-қатынасы тереңдей түсті. 2007 жылы ҚР Президенті Н.Назарбаев Мысыр, Иордан, Катар, Сирия, Біріккен Араб Әмірліктерінде ресми сапармен болып қайты. Ал Қазақстанға Мысыр Президенті Х.Мубарак және Иордания королі Абдалла II келді. Бұның бәрі біздің еліміздің және ислам мен араб әлемі арасындағы қарым-қатынасының жаңа деңгейге көтерілгендігінің бірден-бір белгісі болып табылады.

Ядролық қаруды таратпау, діни экстремизмге қарсы тұру, әлем діндері арасында толерантты қарым-қатынас құру мәселелері, 2010 жылы Қазақстанның Еуропадағы Қауіпсіздік және Ынтымақтастық Ұйымына көшбасшысы ретінде төрағалық етуі елімізді Әлем танығанының

дәлелі болса керек. Қазақстан дипломатиясының ірі жетістіктерінің бірі Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә. Назарбаевтың Азиядағы Өзара Ықпалдастық және Сенім Шаралары жөніндегі Кеңесті жию идеясының жүзеге асқаны болып табылады. Бұл басқосулар халықаралық деңгейде үлкен бағаға ие болды. Аталмыш форумның жұмысы Азиядағы тұрақтылық пен қауіпсіздікті нығайтуға бағытталған, бұл ұйым бейбіт сұхбат және Азия құрлығындағы күрделі геосаясаттық мәселелерді шешу алаңына айналды. Олардың басты қызметі қауіпсіздік саласымен байланысты. Осындай ұйымдардың бірі Шанхай Ынтымақтастық Ұйымы болып табылады (ШЫҰ). 2001 жылдан бастап Қазақстан Республикасы Шанхай Ынтымақтастық Ұйымын (ШЫҰ) құру бастамасына ат салысты және де дәл осы ұйым аясындағы қызметі

сыртқы саясаттағы негізгі бағыттардың біріне айналды. ШЫҰ шеңберіндегі диалог арқасында Қазақстан саяси, сауда-экономикалық және гуманитарлық салалар бойынша көптеген мәселелерді шешуге бағытталған сындарлы сұхбат жүргізу мүмкіндігіне ие және бұл ұйым аясында терроризм, экстремизм және сепаратизммен күресуде күш жұмылдыру мәселелері талқыланады.

Кезекті «Экспо-2017» халықаралық көрмесін өткізетін ел мәртебесі Қазақстанның елордасы Астана қаласына бұйырды. ЭКСПО халықаралық көрмесі Қазақстанның мәртебесін күллі әлемге паш етті. Осынау кең байтақ Қазақ жерінің төрт құбыласын бекітіп, заңдастырған қандай жақсы?! Кімнің тұсында әлемнің ірі елдерімен тереземіз тең болып, бірдей дәрежеге ие болдық?! Әрине, Назарбаевтай Елбасымыз, ол басқарған мемлекеттің, оны қолдаған қалың халық Қазақстандықтардың арқасында жеттік! Ел Президентінің осынау тарихи тағдырлы жеңістерін зор алғыс сезіммен жоғары бағалаймыз!

Сабина КУАНДИХОВА,
тарих, экономика және құқық факультеті,
тарих мамандығының 2-курс студенті

Елбасымыз Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаев 2017 жылдың 26 қазан күні латын тіліне көшу туралы жарлықты бекітті. Осыған орай педагогика факультетінде «Латын тіліне көшу – заман талабы ма, әлде үлкен саясат па?» тақырыбында пікірсайыс болып өтті. Шараны А.С.Пушкин атындағы шәкіртақы иегері Хасанова Аида Жантурина ұйымдастырды.

Латын тіліне көшу – заман талабы ма, әлде үлкен саясат па?

Пікірсайыс аламында көрермендер өз ойларын ортаға салып, белсенділік танытты. Солардың ішінде 1-курс студенттері Сәрсенова Күмісай, Мүбәракова Жасмина, Тілеугали Ақмарал, Тілекова Нұрбибі, Оспан Аида, Ғанибекова София, МаксимоваГульсаяжан белсенділік танытып, арнайы мақтау қағаздарымен марапатталды. Бұл пікірсайыстан біз латын тілі туралы біршама мағлұмат алдық. Осындай сайыстар, пікірталастар жиі ұйымдастырылып тұрса

деген ниет, тілек бар.

София ҒАНИБЕКОВА,
1-курс студенті

Болашаққа бағдар: РУХАНИ ЖАҢҒЫРУ

Елбасымыз Н.Ә.Назарбаев 12 сәуірде «Болашаққа бағдар: Рухани жаңғыру» деп аталатын мақала жариялады. Бұған дейін еліміз жаңа тәуелсіз мемлекетті құру арқылы бірінші жаңғыруды жүзеге асырды. Содан кейін «Қазақстан-2030» стратегиясын қабылдап, нәтижесінде еліміз әлемнің дамыған 50 елінің қатарына кірді. Бұл - екінші жаңғыру. Ал рухани жаңғыру – Қазақстанның үшінші жаңғыруы. Рухани жаңғыру - тәуелсіз еліміз дамыған 30 елдің қатарына қосылу мақсатында ұлттық рухты сақтай отырып, әрбір Қазақстандықтың санасын жаңғырту. Елбасымыздың мақаласы кіріспеден, «XXI ғасырдағы ұлттық сана туралы», «Таяу жылдардағы міндеттер» атты 2 негізгі тараудан және қорытындыдан тұрады. Президент «XXI ғасырдағы ұлттық сана туралы» бөлімінде жаңғыртудың 6 бағытын айқындап берді:

- 1.Бәсекеге қабілеттілік
 - 2.Прагматизм
 - 3.Ұлттық бірегейлікті сақтау
 - 4.Білімнің салтанат құруы
 - 5.Қазақстанның революциялық емес, эволюциялық дамуы
 - 5.Сананың ашықтығы
- Бұл бағыттардың барлығы ұлттық кодты сақтай отырып, табысқа жетуді көздейді.

Екінші тарау «Таяу жылдардағы міндеттерге» келсек, бұл Қазақстанның алдағы ұзақ жылдардағы дамуын айқындайтын стратегиялық сипатқа ие. Бұл міндеттердің бастысы – Қазақ тілін біртіндеп латын әліпбиіне көшіру. Дәл осы жоба қарапайым халық арасында әр түрлі пікірлер тудырды. Ал, мен Елбасымыз Н.Ә.Назарбаевтың халқы үшін мәнсіз дүние ұсынбайтынына, тек еліміздің дамуы үшін тер төгетініне сенемін. Екінші міндет – «Жаңа гуманитарлық білім. Қазақ тіліндегі 100 жаңа оқулық» жобасы. Қазіргі уақытта ғылым салалары бойынша студенттеріміздің қазақ тілінде ғылыми оқулық табуы кейде қиынға түсетіні рас. Осы орайда Елбасымыз әрдайым білімді бірінші орынға

қоятынын тағы дәлелдеп бергендей. Үшінші жоба – «Туған жер» бағдарламасы. Елбасымыз айтқандай, бұл бағдарлама жалпыұлттық патриотизмнің нағыз өзегіне айналатын, әрбір адам өз туған жерін көркейтіп, аялау арқылы туған еліне деген сүйіспеншілігі артады. Бұл жоба әрі қарай «Қазақстанның киелі жерлерінің географиясы» жобасына ұласады. Ел тарихында алғаш рет осындай ауқымды жоба жүзеге аспақ. Халқымыздың ұлттық бірегейлігін құрайтын бұл жоба киелі мекендерімізді ұлт жадында біртұтас кешен ретінде орнықтыруды көздейді. Келесі жоба «Жаһандағы заманауи Қазақстандық мәдениет» деп аталады. Бізді әлем тек қара алтынмен және сыртқы саясаттағы ірі бастамаларымызбен таниды. Осы жоба арқылы біз мәдени жетістіктерімізбен де әлем сахнасына өзімізді танытуымыз керек. Елбасымыз ұсынған соңғы жоба ақылымен, дарынымен заманауи

Қазақстанды жасап жатқан нақты адамдарды қоғамға танытатын «100 жаңа есім» деп аталады. Қорытындыда Президент: «Мен барша Қазақстандықтар, әсіресе, жас ұрпақ жаңғыру жөніндегі осынау ұсыныстардың маңызын терең түсінеді деп сенемін», - деді. Ал, кейбір жас буын өкілдерін еліміздің қазіргі ахуалы мен саяси жағдайлары ойландырмайтыны белгілі. Сондықтан да жастарға бұл мақала туралы кішкене болса да түсінік беріп, жастарды рухтандыру үшін жаратылыстану-география факультетінің студенттеріне факультетіміздің 3-курс студенті Ақтанова Самал, 4-курс студенті Махмудова Айсана және мен семинар өткіздік. Студенттер де мақала жайында өз ойларымен бөлісіп, белсене қатысты. Мақаланы оқи отырып, Елбасымыздың әрбір сөзі білімді шыңдай түсуге, еліміздің дамуына өз үлесімізді қосуға деген талпыныс пайда болды. Өйткені еліміздің дамуы әрбір азаматтың өзін дамытудан басталады. Елбасымыз мақаласында болашаққа бағдарды айқындап берді, осы бағдармен өзімізді дамытып, рухани жаңғыру, еліміздің деңгейін көтеру – біз секілді жастардың қолында.

Сымбат ТҰРЛЫМАНОВА

Махамбет Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің педагогика факультеті, дене шынықтыру теориясы мен әдістемесі кафедрасы бөлімінде Елбасымыз Н.Ә. Назарбаевтың «Болашаққа бағдар: Рухани жаңғыру» мақаласымен таныстыру және талқылау мақсатында 6М010800 дене шынықтыру және спорт бөлімі магистранттарының ұйымдастыруымен дөңгелек үстел өткізілді.

БІЗ ДЕ ҮН ҚОСАМЫЗ!

Мақсаты - Рухани жаңғыруды сипаттау және патриоттық сананы ынталандыратын ұлттық құндылықтарды жаңғырту; Студенттердің бойында ұлттық сананы ояту, жас ұрпақ санасына туған халқына деген құрмет, сүйіспеншілік, мақтаныш сезімін ұялату, ұлттық рухты сіңіру, туған жерді қадірлеу, Елбасымыздың 2018 жылдан бастап жаңа әліпбиді үйрететін мамандарды және орта мектептерге арналған оқулықтарды дайындау мен латын әліпбиіне көшуге қолдау білдіру, салауатты өмір салтын қалыптастыру.

Дөңгелек үстелге педагогика факультетінің деканы, педагогика ғылымдарының кандидаты Габдрахманова Шынар Түлегеновна, дене тәрбиесі кафедрасының меңгерушісі, педагогика ғылымдарының кандидаты, доцент Испулова Роза Набиевна, кафедраның оқытушылары мен 1-курс студенттері де шақырылды.

Дөңгелек үстелдің бастамасында сөз алған М.Өтемісов атындағы БҚМУ-дың дене шынықтыру және спорт бөлімінің 1-курс магистранты Тұртаев Тиышбай Мамытбайұлы Елбасының «Болашаққа бағдар: Рухани жаңғыру» ой-толғауын студенттерге баяндап және презентация арқылы көрсетіп, Елбасы мақсатының дұрыстығы мен көрегендігін, осы мақалада айтылған барлық жоспарлар еліміздің дамыған отыз елдің қатарына енуі үшін жасалған қадам екенін өз ойыммен жеткізе білді.

Университетіміздің түлегі, Ақжайық футбол клубының ойыншысы және жаттықтырушы Еркін Олегұлы өз жұмысында осы бағыттармен жұмыстанып жүргенін айтып өтті. Содан кейін сөз алған Галимат Арматұлы мүмкіндігі шектеулі балаларға арналған спорт мектебіндегі өзі тәрбиелеген оқушыларының жеңістерін айтса, Шархан Қабиоллаұлы шағын жинақтық мектеп жұмыс жоспарымен таныстырып өтті. Абилайқ Арманұлы №1 олимпиадалық резервтің мамандандырылған балалар мен жасөспірімдер мектебі жетістіктеріне тоқталды. Барлық магистранттар өз жұмыстарының Елбасы ой-толғауы мен Жолдауына сәйкес жұмыстанып жатқандығын баяндап, презентация арқылы студенттерге көрсетіп, мақсатымыз айқын, бағытымыз бір екенін дәлелдеді. Үстел басына жиналған студенттер ақпарат келтірілген презентацияны көріп, баяндаманы тыңдап, рухани жаңғыруға қатысты өз пікірлерін білдірді.

Дөңгелек үстел мазмұнды және нәтижелі өтті.

Туашбай ТУРТАЕВ

Елін сүйген, елі сүйген - Елбасы

Жарық дүние есігін ашқан әр адам тарих сахнасында өзіндік бір орнын қалыптастырады. Кейінгі өсіп келе жатқан ұрпаққа үлгі болып қалу үшін ерен еңбегің не болмаса игі істерің, қай кезде де сенің атыңды өшірмес жасаған жақсылықтарың болуы қажет-ақ. Осындай қасиеттерге ие тұлғалардың бірі ретінде тұңғыш Президентімізді мақтанышпен айтар едім. Жоғарыда айтылған сипаттаулардың өзі бұл жан үшін аздық етер. Н.Назарбаев - қазақтың маңдайыны біткен бағы, жұртын замана көшімен бірге алып келе жатқан тамаша көшбасшысы. Қазақ тарихында есімі алтын әріптермен жазылар құрметті ұлы тұлға!

26 жыл бұрын тәуелсіздікті жариялау бақытына ие болғанбыз! Осы уақытта қазақ халқы өз таңдауын жасап, Н.Назарбаевтың қолына тұтас елдің тағдырын сеніп тапсырған болатын. Халқымыз әсте қателеспепті. Ол кезде мемлекетіміз тәй-тәй басқан сәби секілді еді. Енді, міне, қазір дүйім дүниеде өзіндік орнын қалыптастырған, саяси бағдары мен бағыты бар, шекарасы шегенделген, мемлекеттік рәміздері бекітілген елге айналдық. Аз уақыттың ішінде тәуелсіздігін әлем мойындаған, халықаралық аренада жаңа деңгейлерге көтерілген мемлекеттер қатарына қосылдық. Осы 26 жыл бойы Н.Назарбаев ел қамқоршысы болып келеді. Осынау жылдар ішінде мемлекеттің ішкі және сыртқы саясатын, экономикасын тұрақтандырып, жоғары деңгейге көтерді, халықтың әл-ауқатын жақсартты, олардың игіліктері үшін тамаша бастамалар жасады.

Халықаралық деңгейдегі түрлі шараларға бастама жасап, ТМД, ШЫҰ, Кедендік одақ секілді ұйымдардың құрылуы, Отанымыздың жүрегіне айналған Астана

қаласын тұрғызу, 50 бәсекеге қабілетті, дамыған мемлекеттердің қатарына енуі де Президентіміздің ерен еңбегінің арқасы. Президентіміздің бастамасымен «Қазақстан-2030», «Қазақстан-2050» стратегиялық жоспарлары жасақталды, халық үшін қаншама білім ордалары, балабақшалар, ауруханалар, тұрғын үйлер бой көтерді. Күні кеше ғана Астана қаласында өткен ЕХРО көрмесін ұйымдастыру мәртебесіне ие болуымыз да Елбасымыздың мәртебелі істерінің бірі.

Татулықты, ынтымақ пен достықты ту еткен қазақ халқы ежелден-ақ ешкімді жат көрмеген. Бір елде, бір ту астында жүз отыздан аса ұлт өкілдерінің бас қосып, тіршілік етуі қазақтың қанына сіңген бауырмал қасиетінің, әрі Елбасымыздың елді бірлікте, тұтастықта ұстай ала отырған кемеңгер ойының арқасы.

Бабаларымыз талайдан аңсаған азаттыққа қолымыз жетіп, мемлекет ретінде қалыптасып, баянды болашаққа қарай жаңылыспай нық қадамдар басып келе жатқанымыз Елбасымыз бастаған көштің бара жатқан бағыты дұрыс, болашағының жарқын екендігін көрсетеді.

Президентіміз «Қазіргі заман - өзіне сенетін арманы мен осы арманды іске асыруға ерік - жігері бар дарынды, қажырлы адамдардың уақыты» деген болатын. Ендеше, осы заманды құрушы мына біздер! Нұрлы болашаққа бастар қадамымызды нық сеніммен, үлкен үмітпен басуға тиіспіз! Шежірелі тарихымыздың ізін жалғар, Президентіміз салып берген дара жолды жалғастыру - жастарға берілер енші. Осы бізге аманат боп берілер бағалы байлығымызды сақтай білейік! Жүрегі елім деп соққан әр азаматтың теңізге тамған тамшыдай болсын әрбір жақсы істері тек еліміздің игілігі үшін болса игі еді. Әрбіріміздің жүрегімізде

отан сүйгіштік рухымыз мықты болғанда ғана тұғыры шайқалмас мәңгілік ел болмақпыз!

1 Желтоқсан - Тұңғыш Президент күні. Халықтың мақтанышы, бүгінгі заманның көрнекті саясаткері, әлем мойындаған жас мемлекетті қалыптастырған, Астанадай әсем қаланы тұрғызған Елбасымызға берілген күн. Бұл тамаша мейрам кейінгі жас ұрпақ үшін тек жақсылығын сыйлары сөзсіз. Олар осы мейрамды тойлай отырып, дәл осындай бейбіт мемлекетті құрған тұлғаның кім екенін біліп өсетін болады.

Ақылы мен дарынын, қажыр-қайратын, жиған тәжірибесін елінің абыройын асқақтатып, одан әрмен гүлденіп, көркеюіне жұмсап келе жатқан біртуар перзент қандай құрметке болсын лайық! Тәуелсіздік атты бақ құсын қолымызға қондырып, елімізді осындай деңгейге көтергені үшін, жаһанға аты жайылған елге айналдырғаны үшін халқымыз дән риза. Ұлылықтың үлгісін көрсете білген Елбасымызға қазақ елінің айтар алғысы шексіз!

*Айсана МАХМУДОВА,
География мамандығының 4-курс студенті
Н.Ә.Назарбаев атындағы атаулы шәкірт ақылы иегері*

Ақсақалы бар елдің жасы да ардақты

М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің география кафедрасының ардагер ұстазы Чернышов Дмитрий Михайловичтің 80 жас мерейтойына орай келесі шаралар ұйымдастырылды.

16 қараша күні ардагер ұстаз Д.М.Чернышов М.Өтемісов атындағы БҚМУ ректоры, профессор А.С.Иманғалиевтің қабылдауында болды. Қабылдау барысында университет ректоры А.С.Иманғалиев адагерді құттықтап, Алғыс хатпен марапаттады.

17 қараша күні жаратылыстану-география факультетінің ұйымдастыруымен ардагер ұстазбен кездесу өтті. Аталмыш шараға факультет оқытушылары, ұстаздың алдын көрген студенттері, факультет студенттері қатысқан болатын.

Чернышов Дмитрий Михайлович 1937 жылы 4 қарашада Тверь облысы (бұрынғы Калинин облысы) Нерль ауданы (бұрынғы Калязин) Андреев деревнясында дүниеге келген. Андреев деревнясында бастауыш білім алып, кейін Андреев деревнясынан 4 шақырым жалғастырып, орналасқан Воронцово селосында білімін қалғастырып, 8-10 сыныпты Нерлдегі аудандық мектебінен 1955 жылы аяқтаған. Аудандық ВЛКСМ шешімімен Нерл орта мектебіне аға пионер тәлімгері қызметіне жіберіледі.

Мектепте бір жылдай қызмет жасап, 1956 жылы Тимирязев ауылшаруашылық академиясының экономика факультетіне оқуға қабылданып, аталмыш оқу орнын 1961 жылы аяқтап шығады.

1960 жылы дипломалды сараманнан өту үшін Батыс Қазақстан облысына экономист маман ретінде жерге орналастыру экспедициясына жіберіледі.

Осы кезеңде «Бұлдырты» совхозының территориялық ұйымдастырылуы жөнінде дипломдық жұмысқа қажетті материалдар жинақтап, 1961 жылы жерге орналастыру экспедициясының шақыруымен Орал қаласына жұмысқа келеді.

1965 жылы А.С.Пушкин атындағы Орал педагогикалық институтының экономикалық география кафедрасының аспирантурасына оқуға түсіп, доцент Г.Е.Москалевтің жетекшілігімен жұмыстанады. 1976-1981 жылдары экономикалық география кафедрасының меңгерушісі, бірнеше жыл факультет деканының орынбасары, 1987-1990 жылдары А.С.Пушкин атындағы Орал педагогикалық институты партия комитетінің хатшысы қызметтерін атқарып, оз ортасында абырой-беделге бөленеді.

Ерсин АЙМАНОВА,
Жаратылыстану-география
факультеті деканының орынбасары

Чету супругов - ветерана Великой Отечественной войны Калама Жумашевича Суюншалиева и его супругу Фарузу Ниетовну Султанову принял ректор университета, академик А.С.Иманғалиев, отметивший их огромный семейный вклад в развитие и становление старейшего вуза Казахстана. Шутка ли, Калам Жумашевич отдал университету 60 лет, Фаруза Ниетовна-40! Руководитель вуза подчеркнул весомую роль педагогов и сотрудников старшего поколения, причастных к подготовке высококвалифицированных специалистов, работающих сегодня во всех уголках страны. Отдельно говорилось о семье, вырастившей умных детей, достойно продолжающих дело отца и матери.

Поздравить свою многолетнюю коллегу с букетами цветов пришли сотрудницы библиотеки разных лет: Галина Адиевна Ниязбекова, Гульжан Тулегеновна Бурекешева, Елена Георгиевна Герасимова, Галина Юрьевна Морозова, Анна Ивановна Яковенко, Ольга Павловна Зинченко, Зоя Хайрекенова, Майра Косымова и Ляззат Курматаева.

Каждая из гостей нашла добрые, проникновенные слова, полные уважения и признания в любви к Фарузе Ниетовне, работнице и матери, личности с большой

Признание по праву

24 ноября праздничная обстановка царил в научной библиотеке университета. Приходящих встречал фотографический стенд, посвященный ветерану библиотечного дела Фарузе Ниетовне Султановой, отмечающей в эти дни славное 80-летие. Подлинным эпиграфом этого вечера могли бы стать слова самого ветерана, вынесенные во главу фотостенда: «Почему из сотен профессий я выбрала библиотекарю? Любовь к чтению? Не только это. Главное, по-моему, человек дающий книгу несет людям свет, познания, помогает через книгу преодолеть свои сомнения, разочарования, испытать истинные минуты счастья.»

буквы. Те, кто делал свои первые шаги в библиотеке, вспомнили огромное чувство такта Фарузы апа, ее терпеливость, умение поддержать в самые трудные минуты. Сверстницы говорили о ее трудолюбии, готовности браться за любое дело в те далекие годы, когда в библиотеках было и холодно и сыро, работа при многочисленных переездах и переустройствах книготек

была чисто физической. Коллеги вспомнили добрым словом отсутствующих и ушедших из жизни ветеранов, спели песни своей молодости. Фаруза Ниетовна поблагодарила руководство университета и библиотеки за теплый прием, вспомнила годы студенчества в трудные послевоенные годы, большой, незабываемый период работы в библиотеке, пожелала сегодняшним молодым сотрудникам творческого подхода к делу и семейного благополучия. Еще раз отметив, что человек сам созидатель своего счастья.

Н. КУАНГАЛИЕВ.

Долгожданный фестиваль «Новая волна» вновь удивил своих зрителей. 17 ноября по доброй традиции прошёл ежегодный масштабный фестиваль «Новая волна» среди высших учебных заведений нашей области, в котором приняли участие талантливые первокурсники. Авторитетное жюри, отобрав лучших исполнителей, представивших свои номера в разных номинациях, наградило их дипломами.

Наш вуз занял I место в номинации «Көркем сөз», II место в номинациях «Аспаптарда ойнау», «Лучший студенческий клуб» и «Менің оқу орным», III место заняли ведущие, а также участники в номинации «Үздік жеке туынды». «Новая волна» проводится уже в четвёртый раз, в этом году этот фестиваль тематически был связан с программной статьей главы государства «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру». Соревновались четыре крупных вуза нашей области: ЗКГУ им.М.Утемисова, ЗКАТУ им.Жангира-хана, ЗКИТУ, КАЗИИТУ. Конкурс позволяет объединять активистов, расширять возможности студенческого самоуправления всех университетов. Данный проект позволяет студентам раскрыть свой творческий потенциал и показать себя, реализовать яркие идеи, познакомиться с интересными творческими личностями, обрести новых друзей. Этот долгожданный фестиваль обычно проводится в ноябре, а подготовка,

репетиции и отбор номеров в учебных заведениях проходит в середине-конце сентября каждого года.

«Новая волна» все популярнее в нашей области, ведь соревнуются первокурсники в самом начале новой студенческой жизни», - говорит организатор фестиваля и председатель молодёжного общественного объединения «Заман» Окшебаев Асхат Ерболатович.

На концерте было место и трогательным стихам, и оригинальным хореографическим выступлениям, и национальной музыке. Все выступления были очень яркими и запоминающимися. Когда выступающие на сцене старались передать прекрасную атмосферу, вкладывая все силы в каждый номер, в зале за них болели и поддерживали их однокурсники и старшекурсники, сопровождая концертные выступления бурными аплодисментами и зажигательными речевками.

Знай наших!

Наш университет всегда славился своими успехами в образовании, науке, спорте и много другими достижениями. Но также известно, что добрая молва об университете идет не только из научных лабораторий и со спортивных площадок, но и с конкурсов инновационных проектов. Недавно состоялся финал национального конкурса социальных проектов среди молодежи «Менің арманым!», где наша студентка Мусирова Зердегуль прошла в финал и завоевала почетное второе место, лишь чуточку уступив победителю.

Цель данного конкурса – раскрытие и развитие социальной активности, критического мышления и творческого потенциала казахстанской молодежи. Этот конкурс устремлен на поддержку социальных проектов, которые реализуются в рамках идей, озвученных Президентом Н.А.Назарбаевым в его программной статье «Взгляд в будущее: модернизация общественного сознания».

В конкурсе приняли участие граждане в возрасте от 14 до 29 лет, среди них объективное жюри отобрало наиболее

ее реализовать. И у Зердегуль это почти получилось, она рассказала всей стране о своем уникальном проекте. Хотя она и не ожидала, что дойдет до финала, но все равно надеялась, что ее проект не останется незамеченным.

- Ощущения потрясающие!,- говорит Зердегуль,- вначале я очень переживала и волновалась. А сейчас я просто счастлива! Я чувствовала большую ответственность, ведь выступала не только от имени университета, но и от области. Для меня это огромная честь, и я думаю, я выступила достойно. Больше всего мне было

Победа студента - Победа всего университета!

интересные, неординарные, социально значимые проекты и общепользные инициативы, их допустили к отборочному туру, где лучшие из них были представлены в финальной борьбе. Работы оценивались по трем основным критериям: неординарность идей, неординарность подачи материала, полезность обществу и окружающему миру и, конечно же, финансовая привлекательность в будущем. Оценить проекты предстояло профессиональному жюри, в него вошли известные бизнесмены, политики и общественные деятели Казахстана.

Название конкурса соответствует самому конкурсу, так как это смотр не просто социальных проектов, но и возможность каждого выразить не просто свою мечту мечту о том, как он хочет изменить мир, но и реально попробовать

надо оправдать надежды детей с ограниченными возможностями, с которыми я работала, так как они очень надеялись. А мой проект – это приспособление, значительно облегчающее детям-инвалидам прием пищи. И жюри дало положительную оценку моему проекту, в том числе известная ведущая Айгуль Мукей. Она отметила, что моя работа инновационная и пожелала успехов в реализации его. Конечно, я буду работать над ним еще больше и лучше, ведь это только мои первые начинания.

Я хочу выразить огромную благодарность своему научному руководителю Альфии Сырымкожиевне, которая способствовала созданию моего уникального проекта! Призываю всех студентов, обучающихся в университете, заниматься как научной деятельностью, так и инновационной!

Ұстазы жақсының - ұстамы жақсы

«Ұстаздық еткен жалықпас, үйретуден балаға» - деп, хакім Абай атамыз айтқанындай, ұстаз – ұлы есім. Білім кеңістігіне қадам басып, өз сара жолыңды қалыптастыруыңа ұстаздардың тигізер пайдасы мол. Оқу-білім теңіз десек, сол теңізде өз желкенін нық ұстап, тура бағытқа бағдар беріп келе жатқан ұстаздарымыз қаншама! Бүгінде сол ұлағатты тұлғаларымыздың бірі және бірегейі, филология ғылымдарының кандидаты Шайекенов Жангелді Жұмақайұлы 60 жасқа толып отыр.

Ұстазымыздың мерейтойын Махамбет Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университеті қалыс қалдырған жоқ. Мерекелік кеш өз деңгейінде аталып өтілді. Университетіміздің белсенді студенттерінің бірі Шығыров Асланбек кеш жүргізушісі болды. Сонымен қатар ұстазымызға арнап басқа да талантты студенттеріміз өз өнерлерін ортаға салды. Бұл кешке жиналған қонақтарымыз Жангелді Жұмақайұлына сауалдар қойып, оның біз білмейтін қырларымен таныстырды. Ал, ұстазымыздың өзі айтылмаған сырларымен бөлісті. Кеш риясыз, ашық түрде өтті. Отырыс соңына қарай Жангелді Жұмақайұлының әріптестеріне сөз беріліп, игі тілектер жолданды.

Сөзімізді қортындылай келе, Шайекенов Жангелді Жұмақайұлын тағы да мерейлі жасымен құттықтап, өзіңіздей нар тұлғалы ұстаздарымыз көп болсын дегіміз келеді.

Нұхы ЖАМБЫЛ,
фил-33 топ студенті

И знайте, мечты сбываются!

Этот конкурс можно было увидеть по национальному каналу «Хабар», в одной из программ показали сюжет, посвященный нашей области, университету и семье Зердегуль. Наша студентка рассказала столичным гостям об историческом прошлом Уральска, об университете и своей малой родине – Жангале.

Мусирова Зердегуль – студентка 4 курса специальности «Педагогика и психология» педагогического факультета, активистка университета, обладательница Президентской стипендии, призер республиканских и областных конкурсов инновационных проектов. Пожелаем ей успехов в будущем и достижения целей!

Айша КЕМЕШОВА

Қайсар рухты қару етіп, бостандық үшін күрескен бабаларымыздың еркіндік жолындағы шайқасы бүгінгі таңда көк туын жоғары тіккен еліміздің тәуелсіздік тұғырын асқақтатты. Осы ұлттық мереке қарсаңында қара шаңырағымызда небір мерекелік шаралар өтуде. Солардың бірі – БҚМУ ЖҰЛДЫЗЫ-2017.

Университетіміздің ең дарынды да алғыр, зерек те еңбекқор студенттерінің басын біріктірген бұл шара 7 желтоқсан күні бас ғимараттың акт залында өтті. 9 аталым бойынша мықтылардың мықтысы анықталып, ректор атынан арнайы Алғыс хатпен марапатталды. Салтанатты кештің ашылуы университет басшысы, академик, п.ғ.д. Асхат Сәлімұлы Иманғалиевтің сөзімен басталды. – Құрметті бүгінгі үлкен шараға қатысушылар! Бұл шара ұлттық мерекемізге байланысты ұйымдастырылып, 9 номинация бойынша үздік студенттерді марапаттап жатырмыз. Әр студент бойындағы жақсы қасиеттері мен дарынын сынауға мүмкіндік алды. Бұл тек жай сөз емес, бұл - шынымен де, үлкен мүмкіндік - деп, өз қолынан университет қабырғасында түрлі салаларда еңбек сіңірген студенттерді арнайы дипломдармен марапаттады.

Тәрбие жұмысы және әлеуметтік мәселелер жөніндегі проректор Түймеш Малбағарқызы Дәрішева өз сөзін ректорға алғыс білдірумен бастап, студенттердің белсенділігін ерекше

атап өтті. «Егенменді елдің бар жақсылығын сендер көріп жатырсыңдар және 30 дамыған елдің қатарына ену үшін сендер де үлес қосып, еңбек етудесіңдер»-деп, ризашылығын білдірді. Кеш барысында ән мен биден шашу шашылып, марапаттау рәсімі өтті.

Сараптаудың нәтижесінде 9 номинация өз иелерін тапты. Олар:

«Үздік студент» - Айдана Дузбасова;

«Үздік ғалым» - Зердегүл Мүсірова;

«Үздік жас тілші» - Айша Кемешева;

«Үздік көшбасшы» - Жұлдыз Атшыбаева;

«Үздік спортшы» - Аслан Өтеғалиев;

«Үздік жас талант» - Ерназар Жұбан;

«Үздік пікірталасшы» - Сымбат Амалова;

«Үздік ерікті» - Зарина Ихсанова;

«Үздік топ» - Филология факультетінің 02405- тобы.

Әрқайсысы - өз ісіне берілген, үздік оқуымен, алғыр мінезімен көзге түскен белсенділер. Елбасы да,

ұстаздар қауымы да тоталитарлық жүйе мен коммунистік идеологияның қыспақтарын көрмеген, азат елдің азат ойлы жастарына үлкен сенім артуда. «БҚМУ ЖҰЛДЫЗЫ» кешінің де мақсаты - жалындаған жастардың жүрегіне рух беріп, елі үшін еңбек етуіне ықыласын арттырып, келешекте де зиялы жас өркен тәрбиелеу. Жарқыраған жұлдызың жүрекке нұр сыйлап, жарқыратсын жер жүзін, Махамбет ұрпағы!

Сая ДҮЙСЕНБАЙ

Happy GIS Day

Сіздерді ерекше мереке, Дүниежүзілік ГАЗ мерекесімен құттықтағым келіп отыр. Бұл күнді бірі білсе, бірі біле бермейтін шығар. ГАЗ – Халықаралық Геоинформатикалық ақпараттар жүйесі күні. Аталмыш күн әр жылдың қараша айының әр сәрсенбісі тойланады, қызығы бұл мереке америкалық ірі компаниялар мен ұйымдардың (Ұлттық географиялық ұйым, USGS, Sun Microsystems, Hewlett-Packard, ESRI) шешімімен 1999 жылдан бері тойланып келеді және геоинформатиктерге арнайы осы күні демалыс беріледі екен.

Гаж немесе Геоақпараттық жүйе дегеніміз кеңістіктік мәліметтерді және олармен байланысты және кеңістіктік емес мәліметтерді жинауды, сақтауды, өңдеуді, талдауды және көрсетуді қамтамасыз ететін ақпараттық жүйе, сонымен қатар олардың негізінде географиялық кеңістік туралы ақпараттар мен білімдерді алу. ГАЗ тек қана географтарға арналмаған, егер сіз құрылысшы, экономист, саясаткер, мұнайшы, әскери адам, шағын кәсіпкер иесі, аграром, тіпті көне жәдігерлерді іздеуші болсаңыз да – ГАЗ сіз үшін таптырмас құрал болып табылады. Яғни, біз ГАЗ арқылы өзімізге қажетті ортаның кез келген кеңістіктік ақпаратын аламыз.

Ендеше біз сөз етіп отырған ГАЗ мына қызметтерді атқара алады:

Жаңа өндіріс орны, дүкен немесе банк бөлімшесінің орналасу жерін тұтынушыларға, шикізат қорына, сауда орталығына жақын жерден таңдау.

Жер қорын игеру және ғылыми ізденіс саласында – мұнай және газ, басқа да пайдалы қазбалардың кен орындарын іздестірудің үш өлшемді моделін пайдалануға мүмкіндік береді, жалпыгеологиялық және геофизикалық зерттеулер бойынша жоғары дәрежеде қорытынды шығарады.

Жеке навигатор – қазіргі таңда ГАЗ барлық көліктерде навигатор ретінде орнатылған және сіз үшін қала ішінде ең қысқа жолды немесе қай жерде кептеліс боп жатқанын да көрсете алады.

Ұялы телефон навигаторы – навигаторлық чип және функционалды ГАЗ жүйесі кез келген қолданушыға ыңғайлылық тудырады: сіз тұратын қала немесе өңірдің кеңістіктік мәліметтерін өзіне көшіру арқылы кез келген қажетті нысан туралы ақпарат бере алады және сізге жарнамалар да ұсынады. Қалаған жеріңізге қалай баруға болатынын, қай мезгілде ашылып, қай мезгілде үзіліске шығатынын, егер кафеге барғыңыз келсе орташа чек қанша болатынын жайлы ақпаратты сіз үйден шықпай-ақ, тіпті интернет желісіне қосылмай-ақ біле аласыз.

Қазіргі таңда ГАЗ әлемге өте танымал, дүние жүзінде 1000-нан астам ұйымдар мен 80-нен аса елдер жыл сайын ГАЗ мерекесіне үлес қосады. Олар ГАЗ-дың соңғы жетістіктері мен жаңалықтары туралы студенттерге, оқушылар және кез келген қызығушылық танытушы адамдарға арналған түрлі шаралар, көрмелер, семинарлар және ашық сабақтар ұйымдастырады. Ендеше, баршаңызды ГАЗ мерекесімен құттықтаймын, елімізде ГАЗ-дың қолданылу аясы кеңейе берсін!

Гүлзира НАЗАРОВА,

Жаратылыстану-география факультетінің 4-курс студенті

2017-2018 oqy' jyly da aiaqталy' g'a jaqyn. Jyl son'ynda jyl boi'y atqarylg'an barlyq isterge esep berileri de haq.

Tag'ylymy mol kezdesy'

2017 jyldyn' 30-yns'y qaras'asynda Qazaqstan Respy'blikasynyn' Tun'g'ys' Prezi'denti ku'ni qarsan'ynda y'ni'versi'tet rektory p.g'.d., akademi'k l'mang'ali'ev Ashot Sa'limuly y'niversi'tet sty'dentterimen kezdesti.

Elbasymyzdyn' sarabdal sayasatyn jaqsy tu'sinetin sty'dent jastardyn' Tun'g'ys' Prezi'dent ku'nine oray y'ni'versi'tet rektorymen kezdesy'ge ynta bildiry'inde de u'lken ma'n jatyr. Elbasy bastag'an el sai'asatyna qatysty jan'as'yldyqty qostay's'y, a'rdai'ym sty'dentterine el sai'asatyn erkin ug'ny'g'a mu'mkindik jasay's'y oqu ordamyzydyn' bass'ysy, Ashot Sa'limulymen kezdesy' biz u's'in «Prezi'dent komandasynyn'» mu's'esimen pikir almasy' bolyp tabylady.

Kezdesy'ge 70-ten astam sty'dent qatysty. Olar: «sty'denttik o'zin-o'zi basqary'» ui'ymynyn' mu's'eleri, 'Tun'g'ys' Prezi'dent atyndag'y atay'ly s'a'kirtaqy i'eleri, «QRTun'g'ys' Prezi'denti- Elbasy qorynyn'» sti'pendi'at-tary, respy'bli'kalyq, halyqaralyq bai'qay'lardyn' jen'impazdary, y'ni'versi'tet qabyrg'asynda jumys jasad jatqan otyrg'an u'i'ym, birlestik jeteks'ileri, Ma'n'giliik El jastary- i'ndy'stri'ag'a «Serpim-2050» a'ley'mettik jobasy bilim grantynyn' i'egerleri'. Emin- erkin as'yq a'n'gime barysynda belsendi jastar o'z oilaryn a'serli jetkize otyra, o'zderi qol jetkizip otyrg'an jetistikteri ty'raly da so'z etti. A'rdai'im qandai'da bolmasyn bastamada qolday' ko'rsety'ge dai'yn turatyn y'ni'versi'tet bass'ylyg'yna alg'yystaryn jetkizdi. S'yn ko'n'ilden s'yqqan sty'dentter alg'ysy birigip s'yraqag'an «ay'ylg'a baram» a'nimen qorytyndylyndy. Y'niversi'tet rektory o'z so'zinde a'r sty'denttin' jetistigine s'yn qy'anatynyn jetkizip, a'rdai'ym g'ylym, bilim, jan'as'yldyq jolyna bag'yt alg'an sty'dentterge qas'anda ko'megin ai'amai'tynyn jetkizdi. Qazirgi a'lemnin' zamanay'i' talaptaryna sai' keletin, syn- qaterlerine lai'yqty to'tep беретin sapaly bilim aly'dyn' man'yzdylyg'yna basa nazar ay'dardy. Tun'g'ys' Prezi'dent ku'ninin' a'rbir qazaqstandyq u's'in man'yzdy ekenin atap o'tti. Kezdesy' son'ynda Ashot Sa'limuly aldag'y y'aqytta atqarylar birqatar s'ary'alarg'a toqtalyp, a'rdai'ym bastamag'a sa'ttilik tiledi.

Jastarg'a ry'hani' azyq syi'lai'tyn tag'ylymy mol kezdesy'ler jalg'asyn taba bersin dep tilek bildire otyra, y'ni'versi'tet jastary atynan senimdi aqtay'g'a ja'ne o'z salamyzydyn' u'zdigi boly'g'a barymyzdy salamyz dep y'ade beremiz.

Ай'dana ДY'ZBASOVA,

«QRTun'g'ys' Prezi'denti- Elbasy qorynyn'» sti'pendi'aty

Жастайымнан қазақы тәрбиені, ұлттық дәстүріміз бен мәдениетімізді сіңіріп өскен мен үшін «елім мен жерім» деген сөздер аса қасиетті ұғымдар. XX ғасырдың азулы ақыны М.Жұмабаевтың «Мен жастарға сенемін!» атты өлеңі мен үшін, жігерлі жастар үшін жалынды ұран, қазақша мотивация. Қазіргі қым-қиғаш, «шығыс» ақпарат заманында еліміз үшін қандай қызмет істей аламыз деген сауал – бәрімізді мазалайтын басты сұрақ. Алаулатып-жалаулатып, құр сөйлейтін уақыт өтті, қазіргі кез - нақты істің кезі.

Жүрек қалауымен таңдаған мамандығым – құқық, заң саласы болғандықтан, мемлекет тарапынан құқықтық

сауаттылық, құқықтық мәдениеттілік, өз құқығын білу, заңды сауатты білу мәселелері қозғалып отырғаны мені өте қуантады. Қалың бұқараның заңға деген сенімі, жаңашыл көзқарасы, заңды сыйлау, сақтау ұғымы, сот арқылы қорғану, сотқа деген сенімді жоғалтпау жөнінде көзқарастардың қалыптасуы да елдегі оң өзгерістердің бірі. «100 нақты қадам: 5 институционалды реформа», Елбасы жолдаулары, сондай-ақ құқық қорғау мен әділсоттылықты жүзеге асырушы органдардың қызметі – оң өзгерістерді әкелуге септігін тигізген негізгі күш десек болады.

Дамыған елдердегі сияқты біздің елімізде де заң әділ, заңгер турашыл болса екен деп тілейміз. Болашақта заң саласында қызмет еткім келеді. Ата-бабаларымыз «Тура биде туған жоқ, туғанды биде иман жоқ», «Өтіріктің құйрығы-бір-ақ тұтам» т.б. мақалдары арқылы дала заңына сүйене отырып, тентегін тезге салып отырған. Соңғы уақытта ел арасында сауда-саттық, қарым-қатынас, барыс-келіс қана емес, дәстүр, ұлт, тіл, мәдениетке байланысты «ұлы» ұғымдардың да өзгеріске ұшырап, құлдырап жатқаны жанды ауыртады. «Жаһандану» процесі жолындағыны жойып, кейбір ұлт пен ұлыстарды жер бетінен құртып жіберуге дейін апаруы мүмкін. Осы кезде «ел, дәстүр, тәрбие» мәселесіне аса сақ болу керек. «Адам ақиқатты сүйіп, өмірден мән-мағына іздеген сайын кие оның жүрегіне сіңе береді. Шындықты өміріне серік еткен адам кие мен құдірет дарыған зиялы кісіге айналады. Біздің заманның адамдары кие мен құтқа селқос қарағандықтан, өз бойынан кемел қасиеттер таба алмайды. Білімге талап қылған адам оның киесін де игеруді мақсат тұтсын. Сонда ғана ол адам өмірі өлмейтін құндылық жасап шығарады. Киеге күле қарап, білімге ғана басымдылық бергендер салт-дәстүрдің шарапатын терең түсінбейді» - деп жазған ирандық ғалым Саид Хусеин Насердің пікірімен келіспесе болмайды. Өйткені, салт-дәстүрді терең меңгерген тұлғаның тағы бір артықшылығы –кез келген мәдени экспансияға қарсы тұратын рухани иммунитет қалыптасады. Мемлекет пен қоғам бар жер-де қылмыс та болады. Ол түпкілікті жойылып, қылмыс атаулының болмауы мүмкін емес. Дегенмен, қылмыспен күресу, оның алдын алу, қылмыстың болмауына ықпал етіп, кедергі жасау – біздің міндетіміз. Қоғамда күш алып келе жатқан кеселдер – жезөкшелік пен педофилизм. XXI ғасырдың бұл дерті қалың сахараны дүр еткізді. Мұндай «дерт» бұрын ашық айтылмаған. Бұл да адам пиғылының бұзылғанына, қоғам ауруының асқынғанына дәлел.

Жезөкшелік сонау Ібіліс заманынан басталыпты-мыс. Ібіліс қарғыс қамытын киген соң, ерлі-зайыптының арасына от салып, ажыратып жіберуді кәсіп етеді. Иманы әлсіздерді зинақорлыққа азғырады екен. Осындай лас

іспен айналысып, қарғыс алғасын екі өкшесі ойылып түсіпті. Жұрт осыдан кейін оны «жезді өкше, жезөкше» деп атапты. Жеңіл жүрісті әйелді осыдан кейін «жезөкше» деген екен.

Ел арасын қандай жаугершілік, аштық, соғыс дерті жайласа да ел намысын таптатпаған еді. Халқымызда «Әйел әлемді тербетеді» деген түсінік ерте қалыптасқан, ел жат қылықты адамды білсе, оны «қара есекке теріс мінгізіп» жібереді екен. Одан асқан «таңба» болмаған, ұяты тіпті өлімнен де күшті болса керек. Ал «қызға қырық үйден тыю, одан қалса қара күннен тыю» деп тәртіп беріп, мақалдата отырып, қыз-келіншектерді, бойжеткен

Мен мемлекетімнің гүлденуі үшін не істей аламын?

қыздарды тәрбиелеп отырған. Бүгінде шашын жайып, санын жалтыратып, қысқа етек киіп жүрген қыздарды көргенде ұялатын болдық. «Тана көзін сүзбесе, бұқа жібін үзбейді» демекші, қыз баланың тәнін жалаңаштап, әурет жерлерін көрсетуі, ұятсыздығы жезөкшеліктің болуына, ар мен ұяттың кетіп, иманның әлсіреуіне бірден-бір себеп деп айтар едім.Осынша ғасыр бұрын айтып кеткен Мөңке бидің ой-толғауы қазіргі кезеңді дөп сипаттайды. Аңыздың ақиқатқа айналғанын көз көрді... Әйелдің жеке басына келсек, қыз-ана-әже, ұлт ұйытқысы, әйелі бұзылған елден зиялы ұрпақ тарамайды. Десек те, бұл мәселені бәріміз қоғам болып талқылауымыз керек деп ойлаймын. Бұл қателік, дерт неден туған? Абай атамыз қара сөзінде: «егер замандасың жаман болса, оның заманындағылардың бәрі виноват» - деген екен. Тіпті, Құранда да «Заманды кінәлау – Құдайға күпірлік еткенмен бірдей» деп жазылған. Сондықтан бұл мәселені шешу үшін себепті заманнан емес, адамнан іздеуіміз керек.

Соңғы уақытта ашық айтыла бастаған тағы бір мәселе – педофилизм. Ел бастаған, найза ұстаған, басынан сөз асырмаған біздің намысты халқымыз үшін бұдан асқан масқаралық жоқ шығар. Ел қорғаған, отбасын асыраған, ағалар мен әкелердің өз қыздарын, қарындастарының ар-намысын қызғыштай қорып, маңайларына егде адамды жолатпағаны осы күнге дейін сақталып келген тәрбие болды емес пе?! Әйел адамдарды қойып, енді ер адамдарға көшкен қылмыстың дерті жиі БАҚ-та, ғаламтор беттерінде, ақпараттық байланыс құралдарында жиі айтылуда. Бұл ауыр шындық соңғы кездері жиі байқалып жүр. Бұлтартпас дәлел арқылы бұл аурудың белгілерін көрсеткен сот процестерін де көрдік. «Педофилизм» соңғы кезде тыныш ауылдарда, қалалық жерлерде, оңаша микрoаудандарда үйленбеген, бойдақ 30 бен 45,50 жастағы ер адамдар арасында байқалуда. Бұл адамдар томырық, тұйық, жасқаншақ немесе жылпос, қитұрқы мінезді болуы да мүмкін. Өмірде өзінің мақсатына жетпеген, іші тар, ызалы, ұр да жық, өзімшіл, кісіге сөзін өткізе алмайтын, кішіге

қырғидай тиетін, әлімжіттік жасағанды, мазақ еткенді тәуір көретін жан. Жасында сый көрмей, қорлық көрмегендіктен адамды сыйлау деген түсінік қалыптаспаған. Басқаның ісі алға басып, өзінің жолы болмағанына тағдырды, өзге біреуді кінәлайды?! Абай атамыз: «Тамағы тоқтық, жұмысы жоқтық, аздырар адам баласын» -дегендей, бұл адамның көбі жұмыссыз болады. Бейкүнә сәбилер осы азғындардың құрбаны болуда. Қанша жас балалардың, жеткіншектердің болашағына балта шабылып, физикалық, моральдық, психологиялық соққы алып, жанбай жатып, өшуде?! Зардап шеккен балалар қоғамға қайтадан қосыла ала ма, өмірден өз орындарын дұрыс таба ала ма, моральдық, физикалық

соққының орны оңала ма деген сан түрлі сауалға жауап бере алмаймыз. Иә, өйткені бұл сұрақтар «иә» деген жауаптан «жоқ» деген жауабы басым, болжамды нәрсе. Бұл мәселені түгел жоймасам да, қоғам дертінен қалай шығамыз деген жолдарға мыналарды айтар едім:

Ұлттық тәрбиені сіңіру;
Діннің сауатты, белсенді әрекет етуі;
Медициналық емдеу;
Қоғамдық көмек(үкімет тарапынан көңіл бөлу);
БАҚ(теледидар, газет-журнал, ғаламтор) арқылы аталған ауру белгілері туралы кеңірек мағлұмат беру;
Мектептерде өзін-өзі тану оқулығына педoфил белгілері туралы түсінік беру;

Жоғары, орта сынып оқушыларына, қыздарға бұл мәселе жөнінде түсініктер беретін мектеп психологының жеке жұмысы болуы керек.

Міне, осындай жан-жақты қоғам, мектеп, үкімет, құқық қорғау саласы тарапынан көмек болып, жарнамаланған жағдайда бұл сұрақтың шешуі тарқауы мүмкін. Ұл мен қыздың азып, ұлттың тозып, азғындауына жол бермеуіміз қажет. Әрбір халықтың арманы – толыққанды, білімді, рухы мықты, ойы ұшқыр ұрпағым болса екен деген арман. Ата-бабаларымыз дені сау, дүниені дүр сілкіндірген рухы берік жандар болатын. Осындай бабалар ісін жалғастырушы жастардың, біздің, мойнымызда үлкен жауапкершілік тұр. Саналы, ұлтжанды болып қана қоймай, осы аманатты келесі буынға жеткізе білу – басты міндетіміз. Құқықтық салада жұмыс жасап, кәметекке толмағандардың ісімен айналысатын бөлімде (ювенальная полиция) жұмыс атқарып, осы бағытта адасқандарға тосқауыл болып, дұрыс жолға сала білсем – ол менің арнамымның орындалғаны, елімнің өркендеуіне қосқан тамшыдай үлесім болар ма еді?!

*Назерке ТҰРАРБЕК,
Құқықтану мамандығының 4-курс студенті,
ҚР Президенті атындағы атаулы шәкіртақы иегері*

Тарихы терең, тағылымы мол Ұлы баба шаңырағы!

(«Менің университетім – менің мақтанышым!» ізімен...)

«Сіз өзіңізді мәдениет пен өнердің қайнаған қазанына шыңдауға келдіңіз! Сіз алға мақсат қойып, өз талантыңызды танытуыңызға тиіссіз. Себебі, бұл – ұлы баба шаңырағы! Дәл осындай рухты сөзден кейін мен өзімді тезге салып қайраған болатынмын. Бұл қыркүйек айының екінші жұлдызы күні марқұм деканымыз Мейрам Исатайұлының айтқан рухты сөзі. Алғашында бұл оқу орнына түскеніме көңілім толмағаны рас. Адам боп дүниеге келгеннен соң қанағат болмайтыны мәлім ғой, жүрек алысты ансайтыны хақ. Алатаудың самалына бір қансам ба деп жүргенде, ару Жайығым туған төсінен өз баласын босатпай қойды. Бір сөзбен, енді мен – атағы өз елімізден өзге бірқатар шетелдік университеттерге етене таныс, білім беру үдерісі жоғары деңгейдегі, 85 жылдық тарихы тасқа алтын әріппен жазылуға тиіс, елімізде алғашқы болып бой көтерген ең мықты университеттің студентімін! Құрылғанына 85 жыл толған оқу орны өз тарихында көптеген жетістіктерге жетіп, әлемдік аренада өз орнын көрсете алды. Сексен бес жыл – толағай табыс пен ғылыми өрлеу, мәдени даму, өрелі өнердің шырқау шегіне жетіп,биік белестердің бір арнаға тоғысқан шағы, білім беру мен ғылымды жетілдіру саласында орасан үлес қосып, көптеген шетелдік жоғарғы оқу орындарымен келісім орнатып, мүмкіндіктер алаңын кеңейтті, мақтанарлық тұс көп. Елімізге танымал тұлғалар да біздің университеттің түлегі. Кеңес Одағының екі мәрте батыры, ұшқыш – Леонид Беда, қазіргі таңда үкімет басындағы лауазымды биліктің иелері – Бірғаным Әйтімова, Энгельс Ғаббасов сынды тұлғалар білім алса, ҚАЗ-ның Ресейдегі елшісі

Иманғали Тасмағамбетов аталмыш оқу орнының жаратылыстану – география факультетінің түлегі. Мұндай елеулі азаматтарды жіпке тізсек шегі болмасы анық. Бұл - оқу орнының қажетті кадрлар дайындай алу шеберлігі. Бала күнімізде айтыстан жиі көретін, өр мінезді Жансая Мусина оқу орнын мәдени биікке көтеріп қана қоймай, өз ордаларында оқытушылық қызметте еңбек етіп жүр. Рухани әрі кәсіби біліктілікті арттыру мақсатында қазақтың Қадыры, Жайықтың ақ шағаласы- Ақұштабы, күйші Тұяқберді Шәмілов, Қазақстанның еңбек сіңірген әртісі Әлібек Дінішев, шәкірт жүрегінде ерекшелегімен есте қалған Серікқали Шарабасов, облысымыздың бұрынғы әкімі Бақтығожа Ізмұхамбетов сынды қайраткерлер студенттерге білім беруде озық үлгі көрсеткен майталман профессор- оқытушылар құрамы. Осындай құраммен сан жылдар ғылым мен өнердің шамын жаққан біздің оқу орны өз тарихымен ерек. «Білімді бол,білімді талап етуші бол, білімді тыңдаушы бол, еш болмаса білім жолындағыларды сүй!». Осы даналықтан –ақ түсінуге болады. Бұл күнде айналайын Ақ Жайығымның еңсесі биік боз ордасы – Махамбет университеті. Атадан туған ардақты ердің еңселі ордасына именбей кіріп, ендігі жерде атын шығару - біздің міндет. Бұл – менің қасиетті қара шаңырағым, студенттік шағымның, ең керемет кезеңімнің себепкері мен куәсі. Себебі біз - өр батыр бабаның рухты ұрпағымыз! Мен өз университеттіммен мақтанамын және мақтан тұтамын!

*Гүлзинат ҚИБАТОВА,
Мәдениет және өнер факультеті*

28,29 қараша күндері Алматы қаласында Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-да «Мен жастарға сенемін!» атты V патриоттық форум өтті.

Алматы - білім мен өнердің ордасы

Тұңғыш Президент күніне орай ұйымдастырылған форумға төменде аталған 4 секция:

«Еліміздің инновациялық дамуына менің қосқан нақты үлесім» атты студенттік әлеуметтік маңызы бар инновациялық жобалар байқауы;

«Мен мемлекетімнің гүлденуі үшін не істей аламын?» атты студенттік эссе байқауы;

«Мен жастарға сенемін!» тақырыбында студенттік поэзиялық азаматтық-патриоттық шығармалар байқауы;

«Мәңгілік ел мұратым!» патриоттық ән байқауы

бойынша еліміздің түкпір-түкпірінен мықтылар жиналып, 58 университет пен 400-ге жуық студент қатысты. Университет атынан 14 студент БҚМУ-дың мықтылығын дәлелдеуге бар күш-жігерлерін салды. Дүбірлі додада топ жарып Мүсірова Зердегүл (инновациялық жоба), Нухы Жамбыл (студенттік эссе) бас жүлдені иеленсе, Жұбан Ерназар (ән байқауы), Қалижан Еркеназ (поэзиялық шығарма) 2- орын алып, Ғинаят Жанерке (поэзиялық шығарма) 3- орынды қанжығасына байлады. Одан бөлек, Серік Жұбанұлы арнайы номинацияға ие болды. Әділқазы мүшелері мен профессор-оқытушылар құрамы университет студенттерінің білімі мен талантына тәнті болып, БҚМУ өз мықтылығын тағы бір дәлелдеді. Алматының ең мықты университетін мойындату - біз үшін, университет үшін зор мәртебе, үлкен қуаныш. Оның барлығы аяулы ұстаздарымыздың ерен еңбегінің арқасы деп білемін. Сондай-ақ, 2 күнге созылған форумда «Керемет» студенттерге қызмет көрсету орталығы мен «Каворкинг» жастар орталығының жұмысымен таныстық. Жеңімпаздарды марапаттау салтанаты Ө.А.Жолдасбеков атындағы

Студенттер сарайында өтті. Барлық қатысушыларға сертификат табысталды. Қазақстанның түкпір-түкпірінде білім алып жатқан білімді, батыл студент-жастардың көп екеніне, олардың болашағынан көп үміт күтуге болатынына анық көзіміз жетті. Ұлтқа деген махаббат бойымызды кернеп, рухани жаңғыру аясында осы бір ұғымның нағыз қандай болатынын сезіндік.

Одан бөлек, Алматының көрікті жерлерін, Көк-Төбені, Алатаудың бөктерін тамашаладық. Алматы қаласында алғаш рет болсам да, бұл қала мені табиғатының әсемдігімен, жылы шырайымен қарсы алды. Студенттік соңғы жылымдағы бұл сапарым ғажап естеліктер мен ұмытылмас сәттер сыйлады. Алдағы уақытта да жеңістеріміз бен қуанышты сәттеріміз көп болып, университет абыройы асқақтай берсін демекпін.

Назерке ТҰРАРБЕК,
Құқықтану мамандығының 4-курс студенті,
ҚР Президенті атындағы атаулы шәкіртің иегері

М.Өтемісов атындағы

БҚМУ - жалынды жастар мекені

Адам баласының арманы көп болады ғой. Арман адамды алға жетелеп, батыл әрекеттерге итермелейді. Ал, нені қалай армандайсыз ол әр адамның өз ой өрісіне, өзіне деген сеніміне байланысты. Мені де арман жетелеп, осынау киелі қара шаңырақтың студенті атандым. Адамзат баласының қол жеткізген ұлы игіліктерінің бірі міне, осы білім қазынасы емес пе? Ал білім сипаты алуан түрлі.

Білім нәрінің асыл қазынасы жинақталған орда - М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университеті. Құрылғанына 85 жыл толған оқу орны өз тарихында көптеген жетістіктерге жетіп, әлемдік аренада өз орнын айқын көрсете алды. Университет ұжымы көп ұлтты Қазақстанның экономикалық және мәдени өсуіне, саяси-құқықтық өміріне, мәдениетіне, ғылым мен білім беру салаларына орасан зор үлес қосып, оқу ордасын еліміздің жоғары білім беретін оқу орындарының биік шыңына айналдырды. Университет көптеген шетелдік ЖОО-мен бірлесіп жұмыс жасайды. Мұнда оқитын әрбір студенттің шетелге шығып, өз білімдерін жетілдіруге мүмкіндіктері бар.

Бүгінгі күнде университетіміздің қабырғасынан білім алған жоғары білікті мамандар өз елінің дамуына сүбелі үлесін қосуда. Сонымен қатар университет түлектері арасынан елге танымал саясаткерлер, ғалымдар, жазушылар шығуда. Солардың қатарында Қаратөбе ауданы, Мұхит ауылының түлектері - Жаңабек Жақсығалиев пен Талап Таймасұлы мен үшін мақтаныш, үлгі тұтар тұлға.

Университетімізде тарихи мұражай бар. Мұражайда барлық мәліметтер жинақталған. Ізденіс барысында мұражайға барып, мұражай меңгерушісі Меңсұлу Қайыршақызымен кездесіп, сұхбаттастым. Мұражай меңгерушісі: «Мұражай 2002 жылдан бастап жұмыс жасап келеді. Мұражайда университет тарихынан сыр шертетін тарихи деректер, профессор-оқытушы қауымының ерен еңбектерін бейнелейтін суреттер мен маоапаттары, студент қауымының қиын да қызыққа толы өмірінен, қол жеткізген жетістіктері, әр түрлі білім бәйгесінде, спортта

алған кубоктары мен мақтау қағаздары көрініс тапқан. Батыс Қазақстан мемлекеттік университеті ТМД елдеріне танымал 500 университеттің ең үздіктер қатарына енген Қазақстанның жоғары оқу орындарының бірі. Өлі де биік белестерді бағындырары сөзсіз», - деп мақтанышпен сыр шертті. М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университеті - адамгершіліктің 85 жылдық дәні егілген, жастық шақтың мәңгілік мекені. Білімге сусындаған бақытты кезеңіміздің самал лебі есіп тұрған оқу ордамыз. Біздің университетіміз «Ел боламын десең, бесігіңді түзе» деген М.Әуезов атамyzдың сөзін жерге тастамай, «Арыстандай айбатты, жолбарыстай қайратты, мен жастарға сенемін» деген Мағжан атамyzдың сөзін

Апталық тренинг

20-25 қараша күндері аралығында педагогикалық апталық тренинг оздырылды.

Мәдениет және өнер факультетіне қадам басқан әрбір студент өз талантының шырағын жағуы тиіс. Ұйымдастырылғанына тура 6 жыл уақыт болған «Талант» жобасы - өзіңізді сахна төрінде әр қырыңыздан танытатын жұлдызды сәт. 1-курс студенттерін екі топқа бөліп, арнайы тәлімгерлер тағайындап, 20 күн дайындық жүргізіп, шоу-концерт жасау жылма-жылғы дәстүр іспетті.

ТАЛАНТТЫЛАР бақ сынаған қос күн

Бұл жылы да осы дәстүрден жаңылмай, өз жұмыстарын жүйелі жалғастырды. Қос күн бақ сынаған студенттер ерекше талант иелері екендіктерін көрерменге дәлелдей білді. Үздіктердің үздігі бақ сынаған осынау жобада 20 түрлі номинация бойынша қос топ бақ сынасты. Байқау шымылдығын факультетіміздің жаңа деканы Абат Сатыбайұлы бастап, өрелі де өнерлі студенттерге ақ жол тіледі. Алғаш боп «Fantasy World» тақырыбы төңірегінде шоу бағдарлама ұсынған I топтың таланттылары үздік қойылым мен ерекше жанрдан көрерменнің ыстық ықыласына бөленді. Байқаудың екінші күні II топтың «Univer show» атты шоу концерті өтті. Кіре берістен ерекше декорациямен әсемделген топтың негізгі ойы «Оскар» жүлдесінің марапаттау кеші ретінде ұсынылды. Үздік жүргізушілердің керемет көңіл-күймен басталған кеші аяқталғанша өз қызығымен көрерменді таңғалдырумен болды. Қос күн бойы таланттылардың өнеріне куә болған көрермен жобаның үздіктері кім болатындығын тағатсыздана күтті. Сонымен «Талант» жобасының үздіктерімен таныс болыңыздар: **Үздік топ** – II топ; **Үздік мақала** – Гүлзінат Қибатова, II топ; **Үздік ақын** – Манас Болатов, II топ; **Үздік дуэт** – I топ; **Үздік жүргізуші** – Мәлдір Хамитова, II топ; Берік Сағит, I топ; **Үздік би ұжымы** – II топ; **Үздік ерекше жанр** – Айзада Жетісова, I топ; **Үздік сценарист** – Аңсағаным Серікова, II топ; **Үздік қойылым** – I топ; **Үздік жайдрман тобы** – «OSCaR» I топ; **Үздік декорация** – II топ; **Үздік «Fashion ART»** - I топ; **Үздік «Fashion»** - I топ; **Үздік көркемсөз** – Биболат Ғайнолла, II топ; **Үздік ән** – Гүлбаянсұлу Бақытжанова, II топ; **Үздік хор** – II топ; **Үздік ансамбль** – II топ; **Үздік тәлімгер** – Назерке Таханова.

«Көрермен көзайымы» номинациясы – Биғалиев Алтынбек II топ, Бақытқызы Эльмира –I топ, Бимағамбетов Нұрболат, I топ, Асқарова Айкөркем, II топ.

Қос күнге созылған жобаның негізгі мақсаты – әр таланттың биіктен көрінуіне, өз ортасында танылуына мүмкіндік жасау. Ендеше, мәдениет пен өнер ордасының талапты да талантты студенттеріне жұлдыз боп жарқырай беріңдер деп тілек айтамыз!

Гүлзінат ИБРАГИМҚЫЗЫ

желге ұшырмай, сенімін ақтап жүрген оқу орны екеніне көміл сенемін. Осы университетте алған білімім кейінгі өміріме азық болатынына сенемін. Алда зор міндеттер бар. Ол Елбасымыздың Қазақстан халқына жолдауынан туындайды. «Жастарымыздың басымдық беретін межелерінің қатарында білім әрдайым бірінші орында тұруы шарт. Құндылықтар жүйесінде білімді бәрінен биік қоятын ұлт қана табысқа жетеді», - деп атап көрсеткен болатын Елбасы. Біз мақсаттың биігінен көрінуге ұмтылып, киелі білім ордасынң беделін арттыруға қызмет етеміз.

Дана ЖАҚАН,
ҚДР -11 тобының студенті

Петропавл қаласынан келген тренер жаңа әдістерді заманауи жаңашылдықтармен үйретті. Қазіргі таңда білім беру үдерісінде жаңа әдістерді жетік қолдану - жас маманнан күтілетін еңбек. Сондықтан үздік тренерлер университетімізбен арнайы ынтымақтастық орнату

арқылы студенттерге, магистранттарға және жас оқытушыларға ерекше үрдісте тренинг түрлерін оздырған болатын. Тренинг барысында көптеген жаңашылдықтарды үйрендім. Бұрын соңды қолданбаған әдістерді біліп, мектепке дейінгі ұйымдарға қажетті біз меңгермеген көптеген тәсілдің бар екеніне көз жеткіздім. Осы тұрғыда үдеріс түрлерін алмастырып, мәңгілік елдің білімді ұрпағын сауаттандыруда көптеген озық үлгілерді игердім. Бірнеше тілді қатар игерген жастар ретінде болашақта бәсекеге қабілетті тұлға болып қалыптасарымыз сөзсіз. Тәуелсіздік таңдарымыз тұғырлы, егемендігіміз елеулі болғай.

Аида ХАСАНОВА,
Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу мамандығының студенті

Замандасқа айтарым бар!

Замандасым, біле білсең аз-ақпыз!
Қонақжаймыз, жаны жайсаң, ғажаппыз.
Елін-жерін тастап кетпек түгілі,
Аяқ асты таптатпайтын қазақпыз.
Сатқындықты жек көретін соншама,
Елі үшін жан аямас, азатпыз!

Ұлт едік қой салт - дәстүрді сақтаған,
Жеріміз жоқ ар-ұяттан аттаған,
Ұлы Абай мен Шәкәрімді жаттаған,
Ұйықтарда кәлимасыз жатпаған.

Шыдап баққан талқысына азаптың,
Дінге берік жаны қайсар қазақпыз.
Қуанышы болар ұзақ азаттың,
Төбемізде жарқырасын ғажап күн.

Ислам ол – мемлекеттік дініміз,
Тәуба қылам, мұсылманбыз, бәріміз.
Мойындайды, құрметтейді бәрі оны,
Үлкені мен жасы, тіпті көріміз.

Діннің қазір сан тараулы жолы бар,
Тарам-тарам бөлімдері тағы бар.
Адасып жүр осы жолда қаншама
Діні – ислам , қаны – қазақ, бауырлар.

Көрсетпей – ақ қазақтардан жау үнін,
Заманында алып қалшы тәуірін.
Біреу іріп-шіріп жатса елінен,
Сен ондайға бармағайсың, бауырым!

Ғасырында жиырма бірдің қолдаған,
Бұл қазағым заманында сорлаған.
Біз сүретін жиырма ғасыр түгілі,
Ондай жайт жиырма жылда болмаған!

Бұл қарқынмен діни сауат жоғалар,
Біреу надан, біреу арам боп алар.
Кеткендердің елін тастап шет елге
Отанына опат болып оралар.

Замандасым басты көтер, құлама!
Қабырғанды тілсе дағы жылама!
Төндірмейтін бізге қауіп аспаннан
Аман болсын, Елбасымыз, Нұр аға!

Мен жастарға сенемін!

Қайратты қайсар жастарым,
Ашық болсыншы аспаның.
Сенімін ақта халқыңның,
Бірлікте болсын бастарың.
Жақсылыққа ұмтыл қашанда,
Жамандыққа баспағын.
Бес күндік ғұмыр дегенің,
Өте шығар қас – қағым.
Еліміз үшін тер – төккің,
Бойыңда барда жас қаның.
Бабаңнан мұра Жер- ана,
Уысында кетпесін
Ұлты бөлек басқаның.
Ел басына күн туса,
Қарияға емес, жасқа мін.
Орындауға ат салыс,
Елбасының жолдаған
Үндеуі мен жоспарын.
Ғылымға бөл ойыңды,
Елің үшін пайдалы
Тың жаңалық ашқаның.
«Мен жастарға сенемін!» деп,
Мағжан атам толғаған.
Ақыл жастан екенін
Сол заманда болжаған.
Аманат етті біздерге,
Болашағын елімнің
Ұлан байтақ жерімнің
Айдын шалқар көлімнің,
Біздерге ғана аманат!
Қазақтың қара нарлары,
Халқының ақтар сенімін.
Биікке желбіретейік
Көк туын қазақ елінің!

Самал АҚТАНОВА,
Жаратылыстану - география факультеті
Биология мамандығының 3-курс студенті,
Н.Ә.Назарбаев атындағы атаулы шәкіртақы иегері

Махамбетке арнау

(Мен мақтанам)

Бар қазағым ерлік-жырын мақтаған,
Дұшпандары тіс қайрауға батпаған.
Мен мақтанам(ын) Махамбеттей атаммен,
Қазағымның байтақ жерін сақтаған.

Атырапта шаптырған тай-құлының,
Түсіндірген батырлықтың ұғымын.
Мен мақтанам(ын) Махамбеттей атаммен,
Ұрпағымыз Махамбеттей ұлының.

«Мен қазақпын» деген сөзі жақын ғой,
Махамбетің елін сүйген батыр ғой.
Мен мақтанам(ын) Махамбеттей атаммен,
Ерлігіңіз бүкіл елге айқын ғой.

Махамбетім алты алаштың арланы,
Өлеңдері құлағымда сарнады.
Мен мақтанам(ын) батырлармен кешегі,
Орындалды Махамбеттің арманы.

Тәуелсіздік

Тәуелсіздік бақыт қой баршасына,
Өттік біздер аласұрып жартасын да.
Азаттықта жүргені бұл қазақтың,
Желтоқсан құрбандары арқасында.

Тәуелсіздік - тұғырлы ел, бақ мекені,
Қазақтардың тұрағы, шат мекені.
Қазақстан табиғаттың отаны ғой,
Мұнай, газы, көмірі артты кені.

Ата-баба болашаққа сақтаған,
Мен осындай елімменен мақтанам.
Қазақстан деген елдің болуын,
Мұхтар, Абай, Шәкәрімдер аңсаған.

91-де туды елде азат күн,
Болды сонда кереметі ғажабтың.
Орыс та, қытай да, неміс те емеспін,
Мақтанатын шүкір Алла қазақпын.

Елім бар мақтанатын қазақ деген,
Мақтанамын мен осындай ғажап елмен.
Дүниеде бір ұлы ел болса егер,
Ойланбай-ақ мен, шіркін, қазақ дер ем!

Бұл Қазақстан көп ұлттардың тұрағы,
Орыс, неміс бәрі осында тұрады.
Елге қауіп төнсе егер расында,
Барлық елдер бірігіп бас ұрады.

Бұл қазағым сенімімді ақтаған,
Бейбіт елді сол қалпында сақтаған.
Бұндай елмен білесіз бе ағайын,
Мұндай елмен мына мен де мақтанам!

Қазағым-ау сұм өмірмен жаттықпа,
Тілімді бұзып, дінімді бұзып қорқытпа.
Ләззат апам Ақшардан кем бе еді?
Қайратымнан Аяз ата артық па?

Тәуелсіздік - бар қазақтың жемісі,
Ата-бабам аңсап өткен жеңісі.
Қазақ жәйлі қаншама сөз өрілді,
Сұм ғасырдың «келсабы мен келісі»...

Жүрегімде қалған әлі сыздар бар,
Ерімеген санамда әлі мұздар бар.
Ерліктерін ер мақтаған ағайын,
Қазағым деп жалын атқан қыздар бар.

Туған жерім байтақ елім, мекенім,
Бір өзіңді сүйіп әркез өтемін.
25 жыл егемен біз ел болдық,
Дәлелдедік тәуелсіз ел екенін.

Бақытсыздық болмасыншы енді кеп,
Ата - баба батырлығың ел біледі(i).
Қазағым-ау, менің саған тілерім,
Көк туымыз көкте тұрсын желбіреп!

Нұрсұлтан БОРАНБАЙ,
Тарих мамандығының 1-курс студенті

Туған күнің құтты болсын анашым!
Тәрбиелеп, ақыл айтар дарасың.
Өмір жасың ұзақ болып әрқашан,
Жанымызда жүрші мәңгі анашым.

Үш қыз бенен екі ұлды өсірген,
Алла сені сақтасыншы кесірден.
Қызықтап тек ұл-қызыңның жемісін,
Жүз жасашы әкешіммен бірге сен!

Осы жырым арналады мынау туған күніңде.
Өттең, өттең, жүрмін алыс бүгін де.

Туған күнде құттықтап, мәз-мейрам боп,
Құшақтап ап бетіңізден сүйгім келед менің де!

Сымбат ТҰРЛЫМАНОВА,
Жаратылыстану-география факультетінің
4-курс студенті

Мама, маған жыламасаң болғаны!

Аңсап жетсем мейірлене құшатын,
Жиырмаға жасым бүгін жетсе де.
Тек өзіңсің құшағына қысатын
Бүкіл әлем теріс айналып кетсе де.

Орынымды тіршіліктен дәл тапсам,
Онда, мама, ізіңменен келемін
Арды аттамай, адал астан дәм татсам
«Ақ жаулығың кірлемесін!»дегенім.

Жанып барам өз отыма,себебі
Өкініш бар...өкпем де бар...басты мұң.
Өзің жаққа тартып кеткім келеді
Тұншыққанда түнде жасқа жастығым

Тұзды айырмай қарап тұрып шекерден
Мына өмірді түсінбей жүр құлының
Әлдеқашан сынып бәлкім кетер ме ем?!
Сенің,мама,барың үшін тірімін!

Мама,маған жұмақ сенің жатырың
Әлі аңғалмын,талай мәрте түйсем де ой.
Тәңір ием бұйыртып бір рахымын
Қағба алдында табаныңды сүйсем ғой!

Қайтем шертіп түкке тұрмас мұңымды
Дегенмен де өзің ғана түсінер.
Бүгін тағы жапырағым жұлынды
Адамдардың «адамшылық» ісінен.

Тыпыршыдым таппай,мама,өлеңге ой,
Өлең өлсе,раушан гүлің солғаны...
Барлығын да көтерем ғой,көнем ғой
Тек сен ғана жыламасаң болғаны!

Жүрексіз ескерткіш
Адам едік, «надан» боп та атандық,
Айналамыз қылмыс, өлім...хат алдық.
Сөздерінде көре алмайды бір-бірін
Көздерінде жанып тұрған қаталдық.

Жауыздықты мейіріммен жеңбей ме?!
Ағайын-ау,алауыздық емдей ме?
Ойланайық,бүтіндікті сақтайық
Біз қалайша жеттік мұндай деңгейге?

Тік қасық боп үйреністік дайынға,
Біле алмадым, жақсылық па,уайым ба?!
Барға шүкір қыла алмаймыз қолдағы
Төзім қалды...сезім қалды...жайында!

Бұл күндері көңіл суық,мүз денем,
Бір жылулық адамдардан іздеп ем.
Жүректері қатып қалған әу баста
Жүре алатын ескерткішбіз біз деген!!!

ЖАСТЫҚ ЖЫРЫ (Далаға сыр)

Дүниеден біреу сый алып жатыр,
Ал,біреу тағы қиналып жатыр
Көз жұмып,бейқам жүргенімменен
Жасайтын тірлік жиналып жатыр.

Мақсатқа түбі ,анық жетерім,
Жағамнан алма, жарық мекенім,
Білмеймін өзір ажал ақынды
Қай күні жерден алып кетерін.

Кеткенше кеуіп,құрғап жөтелім,
Шыңыңды биік шырқап кетемін!
Даңғара-өлкем, дарынды қылған
Дархандығыңды жырлап өтемін!

Еркелер өскен Есілді далам,
Еркелеп жүріп есірді балаң.
Кең құшақ далам,Тәңірден тіле
Ғибратты ғұмыр кешуді маған!

Кетері мәлім жас-ақ, кәрің де,
Тәтті,кермектің асап демін де.
Үлгілі жастық жазылса екен
Үлгерсем деймін жасап бәрін де!

Бергеніменен дәрігер кеңес,
Адамның бәрі!Бәрі де елес!
Қабірлер толып жатқанмен жерде
Барлығы оның көрілер емес.

Айкөркем ЗИНЕЛОВА,
Филология: қазақ тілі мамандығының 4-курс студенті

Адасқанын арты жөн, алды соқпақ

....Ата-анамды, бауырларымды көрмегелі, олармен жүздеспегелі 8 айдың жүзі болды. Олардан жырақта жүрмін, олардың жүздерін көру бір мұң болды. Аласапыран елде өмір сүрдім, көп қиындық көрдім дейін десем мүлдем қате айтқан болар едім. Тып-тыныш, бейбітшілігі мен татулығы жарасқан елдің бақытты тұрғыны едім. Сол бақытты күндерімді сағына еске аламын. Туған жердің қадірін жырақта жүрсең ғана білерсің, бұл сөз де бекерден –бекер айтылмаған секілді. Бастапқыда бәрі басқаша секілді еді, ал қазір мүлдем басқа... Өзімнің от басып, оңбай қателескенімді енді түсінгендеймін. Басқа дінге, басқа ағымға, басқа жолға түсемін деп еш ойламаған едім, ойыма да кіріп-шыққан емес. Алғашында «бәрі жақсы болады, өздерің де, туған-туысқандарың да шалқып-тасып өмір сүресіңдер, Алла – ұлық , ол тек жақсылардың жағында»

кеш еді. Бірақ дәл сол сәтте ешкімді тындамай, тіпті сол ағымға өз жақындарымды кіргізуді де ойластырғанмын. Жақындарым қанша уақыт бойы мені қалайда осы жолдан алып шығамыз деп әрекеттенді. Теріс ағым орға жығады демекші, жырақта жүріп, жақындарымның жанын жараламай, көлдей көңілдерін түсірмеу керек екенін аса түсінгендеймін... Қоғам адамды өзгерте ме, әлде адам қоғамды өзгерте ме? Әрине, барлығы адам қоғамды өзгертеді, тіпті адамзат бәрін өзгертеді деген пікірде болуы мүмкін. Дегенмен бұрынғы заманда өмір сүрген ата-бабаларымыз қысқа шалбар киіп, әйел қауымына жаппай бетін жауып жүруді саналарына құймағаны анық...

Иә, мен қазіргі қоғамымызда жастар арасында аса күрделі мәселе болып өрбіген діни экстримизм жайында ой өрбіткім келіп отыр. Дін – адамға Аллаһ Тағаланың

ЗАМАНДАСҚА айтарғы бар...

деп, түрлі арбау сөздер көп айтылған еді. Алланы ауызға алып тұрып, көз алдымда адам баласын атып салып, аямай қинағандары әлі есімде. Осындай тірлікке бізді де араластырды, айтқан тапсырмаларын орындатты, шегінерге бізде жол жоқ. Есесіне олар отбасымды, туған-туысқандарымды кепілде устады. Сол бойы отбасымызды көрмей кеттік, шекара асып, елді де соңғы рет сол кезде көрген едік. Содан кейінгі өмір С.елінде өтті. Күнде бітпейтін бір жағымсыз жаңалық, күнде бітпейтін соғыс. Аласапыран күнде өзімізді-өзіміз ұмытуға айналдық. Бір елдің ішінде жүріп бір -бірімен қырылу, соғысу осының өзі ақыр заман емес пе? Таңқаласың, қарапайым халықтың не жазығы бар, олар күнделікті өмірлерінің өзі тыныш өткенін қалайды.

Алла- Ұлық деп басталған, бірақ адамзатқа қиянат әкелгені болмаса түк пайдасы жоқ бұл шытырман оқиғаның түбі неге алып келетіні мені бейжай қалдырмады. Ақыры өз замандастарыммен бірге көрген осыншама қиындықтар, адам ойына кіріп-шықпайтын түрлі тапсырмалар, түк кінәсі жоқ жандардың жазықсыз қаза тапқаны жаныма батты. Жанымда мен секілді басқа ағым жетегінде білместіктен еріп кеткен замандастарым, бауырларыма айналған жандар бар еді. Жат елде жүріп, өзіміздің шалқып-тасып өмір сүрген кездерімізді, енді қайта оралмайтындай көрген едік. Еліміздің саясатына кері әсері тиетін осындай ағымдардың бар екенін біз білмеген едік. Дін жолына түсіп, тура жолға салынамыз деп жүргенімізде, жат ағымға ілесіп, басқа жолға түскенімізді білгенде бәрі де

таңғажайып даналыққа құрылған жаратылысының алдындағы мақсат-міндеттерін айқындап беретін, адамзатты ізгілік жолына салатын, тек жақсылыққа жетелейтін, сыйластықты насихаттайтын, бес күндік фәниде мәнді өмір сүруге үйрететін жұмақтың жолы деп білемін. Дін туралы өзінің пікірін әлі қалыптастырып үлгермеген, оң мен солын танып білмеген жасөспірімдер мен жастар бүгінде теріс ағымның құрбаны болып жатқаны сөзсіз. Жалпы, өзімді толғандыратын жағдай – замандастарымыздың осыншама дамыған заманда, жетілген қоғамда өмір сүріп жатса да, қандай да бір жолдың жетегінде жүріп кете беретіндігі. «Адам боп келген соң бұл фәниге, адам боп кету парызың»,-деп Абай атамыз айтқандай, адам баласының өз өмірін мәнді етіп сүруі ерқашан өз қолында. Адамның теріс жолға түсіп кетуін тек дінге немесе қоғамға ысыра берудің еш қажеті жоқ. Заманына сай адамы демекші, қоғамның да, ортаның да өзгеруіне себепкер болып жүрген адам екенін ұмытпаған жөн. Қазіргі кезде дінге байланысты әр тұлғаның ойы, көзқарасы бөлек. Себебі, бүгінде діни экстримизмге байланысты туындап жатқан мәселелер, тек қана ауыл, аудан, қала арасында ғана емес, халықаралық деңгейде шешіле алмай жатқан проблемалардың бірі де бірегейі болып отыр. Алдыңғы жылдың ағымында ғана Ақтөбе қаласында болып өткен діни терроризмнің өзі елімізді дүр сілкіндірді. Сол уақытта қаншама жазықсыз қала тұрғындары көз жұмды. Ал Құдайдың құтты күні соғысы

бітпейтін Сирия жерінде қаншама жазықсыз тұрғындардың қырылып жатқанын көзімізбен көрмесек те, естегеннің өзінде денең түршігеді. Діннің жастар арасында дұрыс таралмай, теріс ағымның тез қанат жаюына не себеп, не түрткі болып отыр? Оған үйде тәрбие беріп отырған ата-ананы кінәлаймыз ба, әлде дұрыс білім бермеді деп мектеп, жоғарғы оқу орындарын кінәлаймыз ба? Түбі, айналып келгенде, дамыған заман мен өзгерген қоғамға келіп тіреледі деп ойлаймын. Қазақ - ертеден ата-баба әруағына сыйынып, ескі наным-сенімді, салт-дәстүрді сақтаған ел. Кезінде ата-әжелеріміздің ақсақал жасына келгенде сақал қойып, ақ жаулықты ана атанғанда кимешек киген кездерін бүгінгі жастар сәнге айналдырып алған секілді. Дін жолына түсіп, діндар адам болуды немесе өзін-өзі рухани, дін жағынан жетілдіргісі келсе, сырт келбетті өзгертпей-ақ, өз адамгершілік қасиеттерін мейлінше молайтып жетілдірсе, Құдай жолының, дін жолының дұрыс жағын ұстанса жетіп жатыр. Жастардың басын қосып, жоғары оқу орнында болсын, мектеп табалдырығында болсын ой-өрісін кеңейтетін, өз пікірін қалыптастыруға себепкер бола алатындай ашық әңгіме алаңын молайтып, насихат жүргізіп отыру басты міндет деп білемін. Қазіргі таңда жат ағымдар жетегіне әлсіздер ғана еріп кете береді. Біз ислам дініндегі халықпыз, халық арасына жік салып, өртүрлі діни ағымдарды таратып жүргендердің іс-әрекетіне көз жұма қарамауымыз қажет. Мемлекеттің негізін құрайтын – халық. Халықтың ыдырауы – мемлекеттің ыдырауы. Сондықтан іргеміз берік, алынбас қамалдай болуы қажет. Ислам дінінде адамзатты күштеп дінге тарту жағы қарастырылмаған. «Ел боламын десен, бесіңді түзе» демекші, өз салт-дәстүрімізді жастардың санасына жақсылап дәріптеп, ұрпақтан- ұрпаққа мұра етіп қалдыруымыз қажет. Қазақтығымыз сақталуы міндет. Ынтымағы мен бірлігі жарасқан халықтың берік қамалын ешкім бұза алмайды. «Көп түкірсе- көл», «Жұмыла көтерген жүк жеңіл» демекші, бір-бірімізге қарасып, қолдау көрсетіп жүргеніміз абзал. Жанымыздағы жақын жандарымызға шын пейілмен жанымыз ашып, көбірек көңіл бөлейік, жақсылығымызды аямай, қолымыздан келгенше көмектесейік. Жақсылық жасау үшін он екі мүшеміздің сау болуы шарт емес, тек мейірімге толы жүрегіміз болса болғаны. Қазіргі қоғамда біз секілді жастарды қолдап,, болашағына сеніп, жігеріне жігер қосатын Елбасының: «Еркін елде өскен ұрпақтың рухы әрдайым биік болуы тиіс. Жастары жалын жүректі, өршіл намысты, биік рухты болса – ол елдің еңсесі де биік болады. Өршіл, намысшыл жас отаншыл, патриот келеді, халқына, өз ұлтына адал қызмет етуге ұмтылады», -деген сөзі ойыма орала береді.

Өзім өмір сүріп жатқан қоғамда ерқашанда жүректері мейірім мен махаббатқа, жақсылыққа толы жандардың санында шек болмағанын қалаймын. Мейлі, қоғам өзгерсін, заман өзгерсін, бірақ ешқашан адамдығымыз жоғалмасын. Өйткені, саналы адамы бар елдің болашағы бар.

Айым КӘДІРБЕК,
биология мамандығының 3-курс студенті

Отаным - алтын бесігім

Жаңақала - қасиетті туған жерім

**Жаңақала қасиетке тұнған жерім,
Ақын, күйші, дүлдүлдер туған елім.
Қуат алып суы мен ауасынан
Ата-баба рухымен төске өрледім.**

Жаңақала жері – кең-байтақ, өлкесі көк майсамен өрілген, жазық жазиралы дала, сыңғырлай аққан бұлақтар, нарын құмды шөлдер, табиғаты тамаша мекен. Табиғат-ананың тоң кеудесінің жібіп, мейірімі күн шуағындай төгілген бір тамаша жері болады десек, мен бұл тұрғыда өзімнің туған жерім Жаңақаланы нағыз қазақтың көрнекті жері деп мақтанышпен айта аламын. Себебі қазақ жерінің табиғаты сұлу, кіршіксіз таза, мөлдір бұлақтай пәк.

Жаңақала ауданы Орал қаласының оңтүстік-батысында, Көшім өзенінің Бірқазан көліне құяр жерінде орналасқан. Тарихқа құлақ ассақ, Жаңақала ауданы 1930 жылы құрылған. Іргесі 1972 жылы Қисыққамыс елдімекенінің негізінде қаланған. Ауданда тоғыз ауылдық әкімшілік округ, отыз екі елдімекен бар. Аудан орталығы - Жаңақала ауылы.

Тарихы да, табиғаты да қайталанбас Жаңақала өңірінің өзіндік ерекше мүйістері өте көп. Олардың кейбірі мемлекет қорғауына алынған. Солардың бірі - Жалтыркөл қорықшасы. Жалтыркөл қорықшасы су құстарын сақтап, көбейту мақсатында 1967 жылы құрылған еді. 1992 жылы мемлекеттік зоологиялық табиғат қорықша мәртебесін алды. Жалпы көлемі – 19,0 мың гектар. Қорықшаның өсімдік жамылғысы әр түрлі. Көл айналасынан ені 50 метрден 150 метрге және одан да көбірек жерді қоға, қамыс өсімділері алып жатыр. Қазіргі уақытта қорықша аумағында

70-ке жуық құс түрі тіркелген, олардың 14-і Қазақстанның Қызыл кітабына енген. Олар: бұйра бірқазан, қылаң қарабас шағала, қарабас өгізшағала, сұңқылдақ аққу, отүйрек, жалбағай, қызыл жемсаулы қарашақаз, лашын, ақбас тырна, безгелдек, аққұйрықты суқарақұсы және т.б. Сүтқоректілерден Қазақстанның Қызыл кітабына ала жертесер енгізілген. Қорықша территориясы Жаңақала ауданының Бірлік және Көпжасар ауылдық округтері аумағында орналасқан.

Ауданымызда қорықшамен қатар құрақты қамыс өсімділері өсетін Қамыс-Самар көлдері де бар.

Қараөзен мен Сарыөзен жайылып барып құмға сіңетін тұста көптеген бөлек-бөлек көлді жүйелер қалыптасқан. Олардың жағалауы биіктігі 4-5 метрге дейін жететін қалың құрақ өсімділерінен тұрады. Жағалаудың биіктеу бөліктерінде ақмамық, кермек, бұзаубас, сораң, сора және басқа да өсімдіктер араласа өскен.

Құрақты қамыс өсімділері көл жағалауы маңының 80-90%-ын алып жатыр. Бұл қамыс өсімділері су құстарының ұя салып көбеюіне ықпал етеді. Мұнда Қазақстанның Қызыл кітабына енген және облыста сирек кездесіп, қорғауды қажет ететін қызғылт бірқазан, жалбағай, кіші аққу, ақбас үйрек, шиқылдақ қаз, бізтұмсық, теңіз кептер шағаласы және басқалары кездеседі. Қамыс өсімділерінің эталонды телімі ретінде Домбақ қыстағынан оңтүстік-шығысқа қарай 2 км жердегі 5 гектар аумақты алуға болады.

Сонымен қатар құрақты қамыс көлдеріне Жаңақала ауылынан батысқа қарай 2 км қашықтықта жатқан Соркөл көлін де жатқызуға болады. Көлдің алып жатқан

ауданы – 150 гектарға жуық. Жағалары құламалы тік жарлы. Көл суы ащы, лайлы, жергілікті халықтың айтуы бойынша, орташа тереңдігі 1,5 м, кей жерлерде 2 м-ге дейін барады. Жағасында өткен геологиялық кезеңдерде өмір сүрген теңіз фауналарының қалдықтары кездеседі. Көлдің солтүстік және батыс бөлігіндегі су айналасында қалың қамыс өсімділері өскен. Құламалы тік жарлы жағада жағалау қарылғаштарының көптеген ұясы бар. Жергілікті тұрғындар көл суының емдік қасиеті бар деп есептейді. Бірақ судың емдік қасиетін анықтау үшін арнайы зертханалық зерттеу жұмыстары жүргізілмеген. Жергілікті бальнеологиялық маңызына байланысты гидрологиялық нысан ретінде қорғауға алу қажет.

Ауданымыздың табиғат байлықтары орасан зор, олар халық қажетін қанағаттандыру әрі шаруашылығы дамыту үшін қажетті бәрін береді. Дегенмен, бұл байлық қаншалықты мол болғанымен, оны сақтай біліп, дұрыс пайдаланбаса, уақыт өткен сайын ол да сарқылады. Сондықтан табиғат байлықтарын қорғаудың аса зор маңызы бар.

Жансая БАЙМҰХАШЕВА,
1-курс магистранты

2013 жылы қазанның 30-ынан бастап шығады - Издаётся с 30 октября 2013 года

Шеберлік сағаты

Шешен сөйлеймін десең...

Елбасының «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» мақаласы аясында М.Өтемисов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің 85 жылдығына орай «IX Махамбет оқулары» республикалық ғылыми-тәжірибелік конференциясының бағдарламасы бойынша ғылым докторы, профессор Қыдыршаев Абат Сатыбайұлының «Шешен сөйлеймін десең...» тақырыбында шеберлік сағаты (мастер-класс) өткізілді. Сөз жоқ, шеберлік сағатына университет, мектеп мұғалімдері және тұла бойына Махамбет бабамыздың ар-намысы сіңген жалынды студент жастары көптеп қатысты. Даусыз құндылық шешендіктің қазақ елінің көнеден келе жатқан дәстүрлі ұлттық рухани өнері екендігі. Шешендік – бүгінде сирек ұшырасатын да қасиет, бірегей дарындылық белгісі. Десек те, ақындық туа пайда болады, шешендік жүре қалыптасады емес пе. Шешендік сөз терең ойға, ұтқыр шешімге, тапқыр қисынға құрыларын ескерсек, шешендік өнер қолма-қол туа айтылатын, суырыпсалма жүрекжарды сөздерге негізделер шығармашылық сипатымен де дараланбақ. Осы іспетті әр кеудені рухани жаңғыртар таңғажайып дағды мен әсерге толы әдеттерді игеру үшін шешендік өнердің теориясы мен практикасын меңгеру міндет. Жарқын да ашық сөйлеуге ұмтылу,

асқақ»; «Көңіл – қазы, көз – таразы»; «Ымға түсінбеген, дымға түсінбейді»; «Тыңдай білу- ұлылық»; «Аузында әзілі жоқтың қолында шоқпары бар»; «Сөйлеу – бірлескен күш-жігермен салынатын ғимарат»; «Жүйелі сөз – киелі»; «Ақылды адам сөзді нақылсыз айтпайды»; «Дәлелсіз сөз желмен тең»; «Ірі сөзге – ізетті жауап»; «Сөз тапқанға қолқа жоқ» тақырыптарындағы тәжірибелік тұжырымдарымен бөлісіп, сөз түйінінде шешен сөйлеу сапасын бағалау үлгісін ұсынды.

Иә, қадірлі құрбы-құрдас, сұлу да көрнекі әр шешендік сөздің өзіне тән терең мағыналы, астарлы жүктемесі бары рас. Сөз жүктемесінің сыры даналық ойды бейнелейді. Әлбетте, нақыл сөз-асыл сөз десек, шеберлік сағаты барысында айтылған әр шешеннің сөзі даналықты айқындар ой толғағының әмбебап туындысы екендігіне көзіміз жеткендей күйге ендік. Орынды айтылған ата сөзінің астары неткен терең десеңші!..

«Кімде-кім өз сөзін алдын-ала дайындаса, сол – халыққа нағыз берілген, шын мәнінде халық үшін қызмет ететін жан, ал көпшілік сөзімді қалай қабылдайды дегенге немқұрайлы қараушылық - сендіруді емес, күшпен көндіруді мақсат еткендік» деп ой түйген ежелгі грек дүлдүлі Демосфен неткен терең! Оның көптің алдына шығып, ойын нақтылы жеткізу үшін

өзіндік сөйлеу стилін қалыптастыру, құдай берген қабілет-қарымды ескере келе, жеке сенімділікті нығайту аса қажет те. Белгілі бір ой маржанын тыңдаушыға жеткізу, сойлы тұлғаның бойына жағымды әсер қалдыру үшін де молынан тер төкпей болмас. Ғалым ағаның кезекті шеберлік сағаты тап осы ой үдесін көздегені күмәнсіз. Автордың шеберлік сағатының кіріспесінде от ауызды орақ тілді Махамбет аңыздың импровизаторлықпен өрілген төкпе жырларына кезек берілді. «Филология: қазақ тілі» мамандығының III курс студенттері Жамбыл Нұхы мен Әсемгүл Тұрлановалар ақын өлеңдерінің мазмұнына дендеп еніп, келісті образбен алдын-ала таңдалған әуен сазында жыр тиегін ағытқанда, зал сілтідей тынды. Мағыналы ой құшағына енген сөз құдіретін бағалар аудиторияға көрікті ой, келісті сөз табудың озық үлгісін көрсетуді мақсат тұтқан шешендік сағатының туындыгері, профессор Абат Сатыбайұлы «Сөз сөйлеуге даярлық – демосфендік дағды»; «Шешендік – кісі көркі»; «Шешен сол – сөйлер сөзден қамалмаса»; «Шаршы топта сөз бастау қиын»; «Шешеннің тілі – шебердің бізі»; «От сықылды жылы болсын жүзіңіз бен сөзіңіз»; «Ұстамды әрі орынды сөйлеу ділмарлықтан көп артық»; «Ең қысқа сөз – мағыналы көзқарас»; «Үндемегеннің өзі де жауап»; «Сөзге сақ болу шешендіктен де

өз бойындағы кемшіліктерімен күресе жүріп, кейіннен өзгелерге шешен сөйлеу мәдениетін мойындатуы ойға ой қосқандай.

Шеберлік сағатының нүктесін тарих, экономика және құқық факультетінің I курс студенті Алишер Еламан «Екі ғасыр үндеуі» атты өз толғауымен қоя білді. Профессор Абат ағамыздың аудитория алдында, нақты материалды айқын да жарқын ерекше жігермен, құлшыныспен сендіре сөйлеуі, логикалы ой өруі, сөз сөйлеуі көпшілікті тәнті етпей қоймады. Демек, шешендіктің үлгісі болған шеберлік сағаты өз мақсатына жетті деп білеміз. Шешендікті қай заманда да, қай қоғамда да, көпшілік қауымға үлкен әсер ететін, жұртшылық санасын, сезімін баурап, күш-жігерін тасытар құрал, күні бүгінге дейін құдіретін, қасиетін жоймаған өнер десек, түйін ретінде сөз алған жастар шеберлік сағатынан алған әсерлерін жеткізіп, шеберлік сағатының авторы ғалым ағамызға алғыстарын жаудырды. Нәтижесінде қазіргі таңдағы тілдік қатынастың барлық түрлерін игерген жоғары мәдениетті көшбасшы Махамбет ұрпақтары ой құшағында тарасты.

Алмагүл ҚҰСПАНОВА,
Тарих, экономика және құқық факультетінің
II курс студенті, «Педагогикалық тарих» мамандығы

Ақ жүрек

Мейірімділік — жүректен, қайырымдылық - білектен

Адамдар «бақыт» ұғымын әрқалай түсінеді. Біреулеріне ақша, мансап бақыт болса, біреулерге жай ғана өмір сүрудің өзі бақыт. Табиғатты сезіну, көру, есту бақыт емей немене?! Әлемде мұндай

сезімдерге кенелу, сезіну барлығына бірдей бұйырмаған. Бұл қоғамдағы мүмкіндігі шектеулі жандарға қатысты. Олардың бірі жарық күнді көруді, бірі құстардың сыңғырлаған дауысын естуді, енді бірі арбаға таңылмай өздігінен жүруді армандаумен болады. Осы тұсқа бір сәт үңіліп көрдік пе? Ал дені сау адамдардың арманы – алыс шет елде демалсам, шіріген бай болсам, қолымда билігім болса ғой, шіркін!..

Сонда бақытты кім қалай түсінеді? Он екі мүшесі сау адамның өзі денсаулықтың қадірін білмей, оған қайта кесірін тигізіп жатады. Мәселен, көзін, ернін үлкейте өзгерту секілді пластикалық оталар жасау, т.б. Табиғи сұлулыққа не жетсін!.. Пенденің өз жаратылысына қарсылығы да...

Бұл реттегі біздің айтарымыз - он екі мүшеміздің саулығына риза болайық, мұндай үлкен сыйға қолы жетпегендерге көмек қолын созайық, мүмкіндігі шектеулі жандардың өз құрбыларының қатарына қосылуына жәрдемдесейік деу. Ия, «мейірімділік — жүректен, қайырымдылық - білектен», әркез қайырымды болғанға не жетсін, құрбылар!

Ару ӨТЕПБЕРГЕНОВА,
«Фил-21» - топ, «Филология: қазақ тілі» мамандығы

Шәкірт сөзі

Арман бесігінде

«Көңілімізді бақытпен алдандырып, Арман қуып келеміз, арман қуып. Арман барда, арманға тоқтау бар ма? Жан бар ма екен арманға салған құрық?» Осылайша қазақ поэзиясының алыбы Мұқағали ақын арман-қиялдың адамға қанат бітірерін дәл айтады. Сөйтсек, шыр етіп ана құрсағынан жарық дүниеге алғаш қадам басқан сәбидің пешенесіне көкте тағдыры жазылып қойылады екен. Тағдырға талас жоқ деп біреулер жазмышқа көніп жатса, ал екінші бірі бақыт үшін күреспей, өмір майданы алаңында шаршап-шалдықпай талап биігіне көтерілудің қиындығын айтады. Өрине, пенделік күн кеш-кесін сор маңдайыңа түскен ақ та, қара да жолақты кешесің, сол жолда қуаныштың тәтті, қайғының жанға батқан ащы дәмін де сезінуге тура келер. Бірақ алдағы өзінді тосып тұрған жеңістер мен белестерге асыққан адамның жаны, меніңше, жұдырықтай жүрегіндегі толайым күш – асқақ армандарға толы болмақ. Ғұламалардың бірі айтпай ма: «Бойыңызға арман-мұраттарды дарытқайсыз, оның өзі сізге қуат берер шұғыла тәрізді» деп. Қанша таң атырсаң, сонша арман адамға қанат секілді жалғанады. Бұл құбылыстың себебі, адам Ұлы Құдіреттің жаратқан тұлғалары, біздің әрбіреуміздің ой-түйсігімізде жасырулы, құлыптаулы арман бар. Осы тұрғыдан қарастырсақ, адам баласының жүрегі тегістей арман деп лүпіл қағады. Арман – ой тербеткен бесік. Сол бесіктің әлдиін тыңдау, маған да бұйырған.

Балалық балдәуренімнен өзіммен тетелес бүлдіршіндер сияқты мен де көгілдір экранның бергі жағынан телевизия саласын тамашалағанды ұнататынмын. Теледидардың ар жағындағы халыққа қызмет көрсетіп, күн-түн демей тыным таппайтын журналист мамандарға ерекше сүйсіне қараймын. Осы қызығушылығым жүрегіме арман ұялатып, жаңа шырақ жақты. Ол жанымға жылу берген ұшқын болатын, есейе келе ұшқынның жалынға ұласқанын сезгендеймін. Бүгінгі бойжеткен шағымда асу-асу арманыма түрткі болған да - балалық кезімдегі еліктеушілік. Еліктеуді арман мен мақсаттың әліппесі деп білемін. Осыдан бірнеше жылдар бұрын, теледидардан көрген жып-жинақы, болмысы мен сөйлеген сөзі салмақты, сүйкімді бейнесі мен жағымды дауыс тоны шебер үйлесіп, студия жарығымен бет-жүздері алабұртып, киім-киістері келісімді диктор аға-әпкелерімді әркез еске алып, қызыға да мәз бола, таңдай қаға қарап жүрген күндерімді ұмытпақ емеспін. Журналистиканың телевизия сахнасынан алғашқылардың бірі ретінде жарқ ете шығып, алуан әсерге бөлеп, есімде қалған Жайна Сламбек апамызды құрмет тұтамын. Жайна апамыздың айтқан әр сөзі құлаққа майдай жағады, қара қылды қақ жарып ақиқатты ғана сөйлейтін тапқыр тұжырымдары көрермендерін терең ой нектізіне шомылдырғандай. Нақышына келтіре айтар өрнекті сөздері мен шешен де тұлпар тілі арқылы тыңдарман қауымын тақырып аясына еліктіре баулыр қырын жоғары бағалаймын.

Тәуелсіз Қазақстанымыздың қазіргі күнгі тележурналистикасы жан-жақты дамыған. Ел табысын күллі әлемге тарату жолындағы қызметін адал атқарып, әр ісін аса ұқыптылықпен жүргізудегі журналистика мамандары жыл өткен сайын биік белестерді бағындыруда. Білімді де білікті, өз ісінде үлкен жауапкершілікті сезінетін жас талапкерлер санының көбеюі де көңіл қуантарлық жағдай. Кей-кейде қолым қалт еткенде ғаламторда жарияланған журналист мамандарына арналған арнайы түсірілімдер мен ақпарат көздерін іздестіремін, жан қалауым телевизия бағыты болған соң, теледидардағы бағдарламалардың тұрақты көрермені боп, бастапқы деңгейдегі тәжірибе жинақтауға тырысамын. Болашақ бүгіннен басталады дегендей, саф алтындай уақытты текке ысырап етпей, бағдарлама жүргізушілердің сөз қоржынын, сөйлемдеріндегі мәнерлі, маржандай тізіле келіскен бағалы ойларын санама тоқып отырамын. Сүйікті ісім - негізінен шығармашылық әлемі, болашағымды журналистикамен тығыз байланыстырамын. Шабыт келгенде қолыма қаламымды ала сап, эссе, көркем шығармалар жазуға талаптанамын. Жаңа туындылар маған серпіліс беретіндей...

Өз ойымда жарқын да айқын мақсаттар менде жетерліктей. Мақсат жағалауына жеткізер қайықты арман ретінде алсақ, ескегі алысқа жетелеген үміт шырағы болмақ. Бұлардың еш біреуін жоғалтып алмау маған міндет іспеттес. Ойшыл Анатолий Франс: «Армандай білуге бейімділікте де ұлы даналық бар» демей ме. Келер келешегімізге үмітпен қарағанға не жетсін!

Азиза Насимуллина,
«Үміт» лингвистикалық гимназиясының
10-сынып оқушысы

«Шешендік мектебі» («Школа ораторства») - «School of oratory») жаршысының жауапты редакторы – А.С.Қыдыршаев, Қазақстан Журналистер одағының мүшесі

Қазақстан Республикасының құрметті спорт қайраткері, республикамыздың еңбек сіңірген жаттықтырушысы, КСРО спорт шебері, Бөкей ордасы ауданының құрметті азаматы Жұбаныш Жәрдемовтің 65 жасқа толуына орай қазақ күресінен 2001-2003 жылы туылған жасөспірімдер арасында дәстүрлі облыстық турнир оздырылды.

Палуандар түсті сайысқа

Алдымен Бөкейорда аудандық мәдениет үйінде спорт саңлағымен кездесу өтіп, онда бөкейліктер Жұбаныш Садырұлының тартымды әңгімесіне қанықты. «Нұр Отан» партиясы аудандық филиалы төрағасының бірінші орынбасары Тілеген Арыстанбеков ашып, жүргізген бұл кеште Ж.Жәрдемовтің өмірінен бейнеролик көрсетіліп, спортшы бозкілемдегі әрбір жеңісі туралы әсерлі естелігімен бөлісті. Алғашқы жеңіс, талас тудырған тайталас, абырой арқалатқан жарыс төңірегінде айтылған әңгімелері де кешке келбен тыңдармандарды еріксіз сүйсінтті. Көрермендер палуанға көкейлеріндегі сауалдарын қойып, тұшымды жауап та алды. Өз кезегінде Айкөркем Мақашева жерлесіміз әнші-сазгер Қабіболла Өлесовтің «Жұбаныш ағаға» арнаған өлеңін оқыса, Медет Мусиннің орындауында шырқалған «Ауылға сапар» әні де тыңдарманын толқитты. Шара соңында аудан әкімінің орынбасары Рүстем Зұлқашев мерейтой иесіне ізгі лебізін білдіріп, аудан әкімі атынан Алғыс хат табыс етті.

Мұндай кездесу Ж.С.Жәрдемовтің кіндік қаны тамған Хан ордасы ауылында да өтті. Кезінде өзін спортқа баулыған дене тәрбиесі пәнінің мұғалімі, бүгінгі ардагер-ұстаз Береген Қожағалиевпен әлі де шәкірттік байланысы үзілмегені сүйсінтті. Бұл өзгелерге сабақ, үлгі болар тағылым, қазақы ізет, кішіпейілдік екені сөзсіз. Келесі күні М-С Бабажанов атындағы орта мектептің спорт залында қазақ күресінен өткен турнирге Орал қаласы, Казталов, Бөрлі, Жаңақала, Жәнібек, Бөкей ордасы аудандарынан 110 жасөспірім қатысып, өз салмақтары бойынша жеңімпаздарды анықтады. Жарыс соңында аудандық балалар-жасөспірімдер спорт мектебінің директоры Дмитрий Семелиди Жұбаныш Жәрдемовті мерейлі жасымен құттықтап, қазақ спортына қосқан үлесі үшін ізгі лебізін білдіріп, медаль табыс етті.

Оригинальную постановку по пьесе классика русской литературы Михаила Булгакова «Морфий» представили со сцены актового зала университета студенты третьего курса факультета культуры и искусства.

Студенты назвали свой спектакль «Лицом к лицу с судьбой». Перед началом спектакля нам удалось поговорить с руководителем студенческого театра

«Муратер» Индирай Идиятовной Искаковой. По ее словам, она была лишь консультантом в репетиционный период. Времени у ребят было немного, они репетировали

ЖАЙДАРМАНШЫЛАРДА ЖАҢАЛЫҚ МОЛ

«Күле білу - өнер, күлкі болу – өлім, күлдіре алу – өнер»- дейді белгілі сатирик Сейіт Кенжеахметұлы. Соңғы кезде жастар арасында кеңінен таралған көңілді тапқырлар алаңы біраз талантты жастардың өнер жолына түсуіне түрткі болды. Кейде «Жайдарманды» бос әзілмен сахна қадірін жоғалту деп жатамыз, алайда осы бір жобаның да түкпірінде сындарлы бір ақиқат жатқаны мәлім. Жақында ғана Ақтау қаласында өткен Маңғыстау ашық лигасының вице-чемпионы, Шыңғырлау ауданының арнайы әкім кубогының иегерлері атанған «Мұрагер» жайдарман тобымен кездесіп, құрама мүшелерінің қызықты әңгімесін тыңдап қайттым.

2015 жылы алғаш студент болып келген кезімізде университет ішінде іріктеу жүрді. Мәдени-тынығу жұмысы мамандығы мен музыкалық білім бөлімінің студенттері боп, «Сіздер үшін» жайдарман тобының ықпалымен «Мұрагер» жайдарман тобы боп құрылды. Алғашқы бастама университет сахнасынан бастау алып, кейіннен облыс көлеміндегі ашық лигалардан бой көрсеттік. Ірілі-ұсақты жеңістеріміз жетерлік. Бастысы - «Маңғыстау облыстық» ашық лигасының вице-чемпионы атанған сәтіміз. Көрерменнің ыстық ықыласы біздің шығармашылық өрлеуімізге үлкен әсерін тигізетіні сөзсіз. Осындай керемет көңіл күймен туған қаламызға оралғаннан кейін, Шыңғырлау әкімінің арнайы жүлдесіне қол жеткіздік. Бұл – біздің ортақ жеңісіміз, университетіміз үшін үлкен жетістік деп ойлаймын. Алда да биік шыңнан көрініміз деген ойымыз бар, - деді топтың белсенді ойыншысы Абылқайыр Еслямғалиев.

«Мұрагер» жайдарман тобының капитаны - Бейсенбек Мажит есімді талантты ойыншы және ойын кезінде көрерменге көтеріңкі көңіл-күй сыялайтын Заманбек, Алтынбек, Абылқайыр, Бек, Аян, Нұрдаулет, Алтынбек сынды ойыншылар қазіргі таңда өнер көрсетіп жүр. Жайдарманшы жігіттерге қоржындарыңыз тек тұшымды әзілдерге толы болып, сахна төрінен көріне беріңіздер демекпіз.

в свободное от занятий время и очень хотели уложиться в сроки, намеченные бывшим деканом факультета Мейрамом Исатаевичем Исатаевым. Но этому не суждено было сбыться, случилась трагедия, унесшая жизнь молодого и очень талантливого педагога. В память о любимом наставнике ребята осуществили постановку. Для многих это было первым выходом на сцену настоящим дебютом. Первыми зрителями стали преподаватели и однокурсники. Больше всех, пожалуй, волновался режиссер - студент отделения режиссуры, также третьекурсник Максат Туяк. По мнению театралов, Булгаков для постановки не самый удобный автор, так-как его пьесы полны мистики, скрытой философии и необыкновенного

произведение классика. Действие проходит в больнице. Девчата в черных одеяниях, мечущийся в поиске смысла жизни молодой врач, ежедневно принимающий разных пациентов, и в наиболее трудные моменты начинающий искать спасение в мире морфия, ведущего его к полной деградации. Эффект восприятия усиливают песни 30-х годов в исполнении Александра Вертинского. Студентам удалось воспроизвести не только вечную тему пагубного влияния наркотиков на организм человека, но и создать запоминающиеся типы врача, медсестры, пациентов, образы предвестниц смерти в черных одеяниях, порассуждать на неумирающие темы жизни и ухода из нее, добра и зла, сиюминутных страстей и вечности, предназначения человека и одиночества.

Игру дебютантов многочисленные зрители отметили дружными аплодисментами. А пока запомним их имена: Туяк Максат, Иса Сагатден, Айнур Ерболатова, Акмоншак Есетова, Зиур Курмашева, Гаухаргуль Жексенова, Назерке Махамбетова, Айзада Рамазанова и Ардак Хайруллина. Окрыленные успехом дебютанты полны новых планов и задумок. По словам Туяка Максата, впереди работа над постановкой «Шинели» Н. В. Гоголя.

Студенческий спектакль

«МОРФИЙ»

психологизма. Но спектакль удался и прошел, как говорится, на одном дыхании. Ребятам при явной скудности декораций удалось по-своему «прочитать»

Н. КУАНГАЛИЕВ

ҚОЛЖАЗБАЛАР АВТОРЛАРЫНА КЕРІ ҚАЙТАРЫЛМАЙДЫ. ДЕРЕКТЕРДІҢ ДӘЛДІГІ ҮШІН АВТОР ЖАУАПТЫ. ЖАРИЯЛАНЫМ АВТОРЛАРЫНЫҢ ПІКІРЛЕРІ РЕДАКЦИЯ КӨЗҚАРАСЫН БІЛДІРМЕЙДІ.

МЕНШІК ИЕСІ:

Махамбет Өтемісов атындағы
Батыс Қазақстан мемлекеттік
университеті.
Газет айына бір рет шығады.

Газет Қазақстан Республикасы Мәдениет, ақпарат және қоғамдық келісім министрлігінде 14.06.1995ж. тіркеліп, тіркеу туралы нөмірі №11390-Г куәлігі берілген.

ҚР Байланыс және ақпарат министрлігі Ақпарат және мұрағат комитетінің келісімімен мерзімді баспасөз басылымдарын және (немесе) ақпарат агенттіктерін 10.12.2012ж. қайта есепке алу туралы №13213-Г куәлігі берілген.

Таралымы 800.

РЕДАКТОР:

Назар Каленович КУАНГАЛИЕВ

ТІЛШІЛЕР:

Сая ДҮЙСЕНБАЙ, Алтынгүл ДӘУЛЕТБАЕВА,
Айша КЕМЕШОВА, Ақкенже БЕРКЕНОВА

Корректор: Ақзия Әділқызы НИЯЗҒАЛИЕВА

БЕТ ҚҰРУШЫ & ДИЗАЙН:

Асель АБДУЛЛИНА

ФОТОСУРЕТ:

Рафхат ХАЛЕЛОВ, Оқу теледидары және
графикалық жобалау зертханасы

Газет Редакциялық баспа орталығында теріліп, беттелді.
«Полиграфсервис» ЖШС баспаханасында басылды.
Мекен жайы: Орал қаласы, Л.Толстой көшесі, 27/3.
Тел.:50-41-46

Мекен-жайымыз: 090006, Орал қ., Достық даңғылы, 162, тел.: 50-94-45. Біздің сайт: www.wksu.kz, e-mail: orken@wksu.kz